Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 90 (13885) | 1975 оной апрелиин 17, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

Советскэ Союзай Коммунис Партиин Центральна Комитедэй Пленум тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1975 оной апрелиин 16-да КПСС-эй Центральна комите... ээлжээтэ Пленум болобо.

...нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ элидхэл шагнаад, КПСС-эй ээлжээ... XXV съезд зарлаха тухай асуудал Пленум шиидхэбэ. Энэ ...асуудалаар Пленумэй тогтоол мүнөөдэр хэблэлдэ толилогдобо.

«Советскэ Союзай уласхоорондын байдал ба гадаадын по...литика тухай» ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Гадаа...дын хэрэгүүдэй министр нүхэр А. А. ГРОМЫКЫН элидхэл ...Пленум шагнаба.

Энэ асуудалаар үгэ хэлэhэн нүхэд гэхэдэ: Украинска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ А. П. ЛЯШКО, ...Литвагай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь П. П. ГРИШ...КЯВИЧУС, Казахска ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүү...лэгшэ Б. А. АШИМОВ, Азербайджанай компартиин ЦК-гай ...нэгэдэхи секретарь Г. А. АЛИЕВ, Ленинград хотын С. Орд...жоникидзын нэрэмжэтэ Балтиин заводой судна суглуулаг...шадай бригадир В. А. СМИРНОВ, СССР-эй Уран зохёошодой ...холбооной нэгэдэхи секретарь Г. М. МАРКОВ.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаар КПСС-эй ЦК-гай Пленум ...шиидхэ тогтоол баталан абаа.

Гуйлтын оробонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй ЦК-гай ...Политбюрогой гэшүүнэй уялгаhаань нүхэр А. Н. ШЕЛЕПЕ...НИЕ Пленум сүлөөлбэ.

Энээгээр КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

КПСС эй XXV съезд зарлаха тухай

КПСС-эй Центральна Комитедэй 1975 оной апрелиин 16-най ТОГТООЛ

Советскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ XXV съезд 1976 оной февралиин 24-дэ зарлаха.

ҮЗЭЛ СУРТАЛАЙ ХУРСА ЗЭБСЭГ

...Россин Федерациин, Буряадай АССР-эй дээдын засаг ...газардэ, нютагай Соведүүдтэ байгша оной июниин 15-да ...болохоёо байгаа hунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэри хаа ...хаанагүй ябуулагдажа байна. Агитпунктнууд гоёогдоно, ...харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр түхеэрэгдэнэ. Улаан ...hунгалтын үдэр соносхоhон гаршаг, панно гэхэ мэтэ... хүн зониие агитпунктнуудта урижа байна.

...Түсэбтэ табан жэлэй үнгэрhэн жэлнүүдэй туршада, он...гоор хэлэхэдэ, hунгалтаhаа hунгалта хүрэтэр бо...лоhон экономическа ба социальна ехэ хубилалтанууд, ...хүнэй улам hайжаржа байгаа ажабайдал хадаа со...циалис демократиин бодотоор бэелhэнэй гэршэ мүн боло... Эдэ бүгэдые Үзэл сурталай бухы зэбсэгээр дэлбэлжэ ...харуулха гээшэ соёлшодой түрүүшын ээлжээнэй ...зорилго мүн. Зураглан харуулhан хэрэгсэлнүүд хадаа үзэл ...сурталай хүдэлмэридэ ехэ hуури эзэлдэг хурса зэбсэг мүн. ...Харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд хадаа олон ондоо ...янзатай юм. Уран зурагай искусствын хэлээр совет хү...нэй, тэрэнэй ажабайдалые магтан дууладаг — ингэжэ ...зониие эстетикын талаhаа хүмүүжүүлдэг зэбсэг мүн ...юм. Энээгээрээ дамжуулан, ажалшадые коммунис үзэл ...сурталаар хүмүүжүүлнэ. Нүгөө талаhаа харуулан ойлгуул...ха хэрэгсэлнүүд социалис мүрысөөе харуул...ан олондо мэдээсэхэ, түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэ...рэгтэ ехэ үүргэ дүүргэдэг байна.

...Ажалшадые хүмүүжүүлхэ, элсүүлхэ хүсэтэй энэ зэбсэ...гые шадамараар хэрэглэхэ гээшэ тон шухала. Энээндэ ...жэшээ дурдая. Зэдын аймагай түб Петропавловка hуури...най гол талмайда «эдэнэр — манай алдар соло» гээд тү...рүүшүүлэй галерей хаража болоно. Аймагаа, нютагаа, ...арад оронoo үнэхөөрөө суурхуулhан хүнүүд — Социа...лис Ажалай Геройнууд, ажалдаа ехэ амжалта туйлаhан ...хүнэй эрхимүүдэй дүрые томо гэгшээр зураад, эндэ та...биба. Эдэ уран бүтээлнүүд хадаа Зэдын суута хүнүүдтэ ...зорюулагдаhан, ажал хэрэгыень магтан дуулаhан ушар бо...лоно. Тиин энээнэй хүмүүжүүлхы, элсүүлхы ехэ удха ша...нартай байhаниинь элитэ.

...Зэдэ, Борьёогой солото хүнүүдэй тоодо шэнэ шэнэ ...хүнүүдэй жэл бүри нэмэжэ байhан ушар энээнэй гэршэ ...болоно. Республика дотор залуу хонишодой социалис ...мүрысөө үүсхэгшэ, Борьёогой совхозой залуу хонишон ...Базаров аха нүхэдэй туйлалтануудые хүсэжэ ябана. ...эхэ хонин бүриhөө 136 гаран хурьга абаад то...болгожо байна. Хонин ажалай мастернуудай ...дүршэл дэлгэрүүлхэ, нэбтэрүүлхэ талаар ...Зэдын райком ехэ хүдэлмэри ябуул...жа байдаг. Түрүү хүнүүдэй дүй дүршэл согсолhон ...хуудаhануудые хонишодой отарануудта, hаалиин ...фермэнүүдтэ хаража болоно. Түрүү дүй дүршэлдэ зорюу...лhан тусхай семинар эмхидхэдэг юм. Түрүүшүүлэй ...дүршэл тобшолhон хуудаhанууд бэшэ нютагуудаар шье ...тараадаг байна. Партиин Кабанскын, Хориин болон ...бусад райкомуудай иимэ хуудаhануудые гаргадагынь hай...шаалтай.

...Түнхэнэй аймагай Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой, ...Зэдын «Искра» колхозой партийна комитедүүд ...хонишодай мүрысөөнэй ябаса, олондо мэдээсэхэ хэрэг ехэ ...шадамараар эрхилдэг байна. Эндэхи hаалиин фермэнүүдтэ ...үдэр бүриин hаам аржыса харуулагдадаг. Бюллетень, ...харуулан хуудаhан, ханын газетэ, халаахай гэхэ мэтын ...хуудаhануудта hаалишад, үхэршэдэй ажалай дүн харуу...лагдаг, гээгдэжэ ябагшад, журам эбдэгшэд «Халаахай...ай» хадхуур мүрнүүдээр хайруулдаг юм.

...Зураглан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые зураха, бүтээхэ хэ...рэгтэ партийна организацинууд, үзэл сурталшад, уран зу...раашад ехэ hаналаа табиха болоно. Уряа лозунгнууд нэн ...удхынгаа, уран hайханайнгаа талаар мүнөөнэй ...шэрдэлгэдэ хүрэмэ байха ёhотой. Илангаяа политическэ аги...тациин хабаатай зураглан харуулhан хэрэгсэлнүүд үдэр ...бүринөө эрилтэдэ харюусама байгаал хадаа доботолхы ...хэрэгтэй байха юм. Уряа, бюллетень, мүрысөөнэй ябаса ...харуулhан хуудаhан болон бусад зүйлнүүд ходо шэнэлэг...дэжэ байха зэргэтэй.

...Зураглан харуулhан хэрэгсэлнүүд олон юумэ бэедээ, ...хамhан, ехэ дэлисэтэй, баян, олон ондоо үнгэ зүhэтэй ... Тиигээд өөрынгөө онсо өөрсэ хэлээр хүнэй оюун бо...дол хүлөөлдэг байна. Тиимэhээ эдэ зүйлнүүд хүнэй ню...дэ урихаар үзэгдэхэ, гоё hайханаар бүтээгдэhэн байха ...ёhотой. Нүгөө талаhаа удханиь ялас гэмэ тодо байха зэргэ... Партийна организацинууд, үзэл сурталай хүдэлмэри...шэд, уран зураашад — эдэнэрэй бултанайнь хүсэн эндэ ...хэрэгтэй.

ҮШӨӨ НЭГЭ ИЛАЛТА

Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ hү худалдаха табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь 8 hара хахадаар урид дүүргэбэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, манай колхозой hаалишад, малшад hүүлэй гурба-дүрбэн жэлэй туршада сагаан эдеэ абалгые урдынхиhаа hураггүй ехээр дээшэлүүлжэ шадаа.

Хэрбээ урзанда колхоз бүхыдөө 10 мянга бага үлүүтэй центнер hү гүрэндэ худалдаhан hаа, нёдондо тэрэнээ 11,5 мянган центнертэ хүргөө. Харин байгша ондо 13,5 мянган центнер сагаан эдеэ бэлэдхэлэй пунктда оруулхабди.

Тиигэжэ **юhэдэхи табан жэлэй түсэбэй ёhoop колхоз хамта 51.260 центнер hү гүрэндэ худалдаха аад, үнгэрhэн дүрбэн жэл 3 hара хахадай дүнгөөр эгээл 51.285 центнер сагаан эдеэ бэлэдхэлэй пунктда оруулжа, табан жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь холо урид дүүргэбэ.** Мүнөөшье фермэнүүдтэ hү hаали үдэрhөө **үдэртэ дээшэлжэ байна. Хэрбээ нё**дондо эдыдэ бүхы фермэнүүднай үдэр бүри 54 центнер hү hаадаг байгаа hаань, харин мүнөө үдэр бүхэндэ тэды шэнээн hү гүрэндэ тушаанабди. Ондоогоор хэлэбэл, үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ үдэр бүхэндэ 5—6 центнерээр ехэ hүн абтана.

Илангаяа ажахын Хойто-Харганай (даагшань комсомол басаган П. Таранова), Доодо-Тоёогой (даагшань Д. С. Матуев) фермэнүүд hү hаалияа эрид дээшэлүүлжэ шадаба. Эдэ фермэнүүдэй түрүү hаалишад Ринчин Зарбуева, Ринчин-Доржо Холударова, Цыремжит Зандеева гэгшэд үнеэнэйнгээ hү шэмые жэл бүри нэмээнэ. Мүнөө эдэнэр үнеэн бүриhөө үдэрэй 9—10 килограмм hү алгадгүй hаадаг. Түрүү hаалишан Р. Зарбуева март hарада үнеэн бүриhөө 372 килограмм hү абаа.

Оройдоол хэдэхэн жэл соо үнеэдэй hү шэмые хайшан гэжэ иимэ ехээр дээшэлүүлжэ шадаа гээшэбибди? Нэн түрүүн таряалан, сабшалан дээрэhээ ургаса ёхээр абадаг болоод, илангаяа ороохо тарyа горитой хуряажа, силосэй ургамалнуудые, эрхим шанартай үбhэ элбэгээр бэлэдхээд, малаа тэжээлээр гүйсэд хангаhанай ашаар иимэ үрэ дүн туйлагдаа. Хоёрдохёор, фермэнүүдтэ ажалай эмхидхэл hайжаруулагдаа, малшад, hаалишадай hайнаар хүдэлхэ эрхэ байдал бии болгогдожо, социалис мүрысөөншье урдынхиhаа hураггүй аша үрэтэйгөөр эмхидхэгдэдэг болоо гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Намар-үбэлдөө, мүнөө хабарай хагсуудашье үнеэдээ зүб рационоор, тэжээлэйнь шэмые тааруулан эдеэлүүлдэг болонхойбди. Жэшээнь, фермэнүүд үнеэн бүридэ үдэрэй 4 килограмм hайн шанартай үбhэ, буйлуулhан hолоомо дуран соонь, мүн 15 килограмм силос, үнеэн бүхэндэ 1 килограмм үйрүүлэгдэhэн талха, үшөө үгэhэн hүнэйнь литр бүхэндэ 500 грамм талха—бултыень эhээжэ, бурдууг хэжэ үгэнэ. Гадна фермэ бүхэндэ үнеэд хаhа сагтаа искусственна аргаар үрэжүүлэгдэжэ, жэл соо нэгэ жэгдээр тугаллана. Эхэ малай hубайрха ушар эрид үсөөрөө.

Нигэжэ Тооро нютагай малшад, hаалишад табан жэлэйнгээ түсэбhөө гадуур арбаад мянган центнер hү Эхэ орондоо үгэжэ, партиин XXV съездые ажалай ехэ амжалтаар угтаха зорилготой.

А. ИРИНЧЕЕВ,
колхозой түрүүлэгшэ.

АПРЕЛИИН 19-дэ коммунис субботник

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЖАСАДА— 40500 ТҮХЭРИГ

В. И. Ленинэй түрэhөөр 105 жэлэй ойдо зорюулагдаhан бүхэсоюзна коммунис субботнигто бэлэдхэл Мухар-Шэбэрэй аймагта үргэн далайсатайгаар ябуулагдажа байна. Колхоз, совхоз, предприяти, эмхи зургаан болон hургуули бүхэндэ улаан субботник үнгэргэхэ штабууд байгуулагданхай. Ажалша коллектив бүхэнэй суглаа нууд дээрэ шэнэ, дээшэлүүлэгдэhэн уялганууд абтана. Жэшээнь, «Бурятцелинстрой» трестын 1011-дэхи ПМК-гай участогай И. С. Бурковай хүтэлбэрилдэг бригадын ажалшад энэ үдэр түсэбөө 150 процент дүүргэжэ, 800 түхэригэй ажал хэхэ гэжэ шиидэбэ.

Ленинскэ субботнигто бэлэдхэлэй хэр ябажа байhан, хэды хэмжээнэй ямар хүдэлмэриин хэгдэхэ, хэды хүнэй хабаадаха тухай мэдээнүүд ажалша коллективүүдhээ аймагай штабта үдэр бүри ороно.

Даб дээрэхи мэдээнүүдhээ харахада, аймаг дотор улаан субботнигто 11 мянга гаран хүн хабаадажа, 40.500 түхэригhөө бага бэшэ хэмжээнэй продукци үйлэдбэрилэн гаргажа, табан жэлэй жасада 31.300 түхэриг оруулагдаха байна.

Энэ үдэр колхоз, совхоз, предприятинуудта гол түлэб ямар ажал хэгдэхэб гэхэдэ, тарялан, сабшалан дээрэ нютагай, минеральна үтэжүүлгэ оруулагдаха, hолоомо суглуулагдажа, фермэ, отарануудта зөөгдэхэ, барилгын модо, hургаар отолжо, ойhoo буулгаха, hайжаруулагдаhан бэлшээри, отара, фермэнүүд шадархи тэжээлэй участогууд хорёологдохо, тарилгын үрэhэн нара hалхинда шанаржуулагдаха, хордогдохо, нуга сабшалан шулуу бургааhанhaa сэбэрлэгдэхэ байна. Тиихэдэ барилгашад өөhэд өөhэдынгөө участок дээрэ ажаллаха. Эмхи зургаан. hургуулинуудай коллективүүд ажахы бүхэндэ, барилгын участогуудта ажаллахаяа гараха.

Субботник үнгэргэхэ штабуудта бэлэдхэлэй хүдэлмэри хаа хаанагүй хэгдэжэ байна. Жэшээнь, «Одон» совхозой штабай начальник, парткомой секретарь Д. Г. Базаров ингэжэ мэдээсэнэ: субботник үнгэргэхэ штаб 7 хүнhөө байгуулагдаа. Ленинскэ субботнигто бүхыдөө 460 хүн хабаадажа, 3.000 hургааг, хэдэн зуугаад кубометр барилгын модо бэлдэжэ, ойhoo буулгаха, 250 тонно наг шэбхэ гаргаха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха, 30 гектар сабшалан шулуу бургааhанhaa сэбэрлэгдэхэ, хүрэнгын ороохон нара, hалхинда шанаржуулагдаха. Бүхыдөө 2.000 тухай түхэригэй ажал хэгдэжэ, юhэдэхи табан жэлэй жасада оруулагдаха юм.

«Родина» колхоздо энэ үдэр 434 хүн гаража, 600 центнер hолоомо суглуулжа, малай байрануудта асарха, 150 центнер хартаабхын үрэhэ илгаха, барилгын модо, hургаар отолжо, 400 тонно наг шэбхэ тарялан, сабшалан дээрэ гаргажа тараахэ, hуурин тосхон, малай байранууд болбосон түхэлтэй болгохо гэхэ мэтэ ажал хэхээр хараална.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

ТАСС ШЭНЭ hОНИН

СОВЕТ-ИРАК ДОКУМЕНТНҮҮДТЭ ГАР ТАБИГДАБА

Апрелиин 15-да Кремль соо Совет-ирак документнүүдтэ гар табигдаба.

Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Ирагай Республикын хоорондын консульско конвенцидэ Совет Социалис Республикануудай Союзай түлөө — СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын консульско управлениин начальник И. И. Ипполитов, Ирагай Республикын түлөө — Ирагай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын политическэ департаментын генеральна директор Ибрагим Аль-Вали гар табяа.

Атомай хүсэ амгалан зорилгодо хэрэглэхэ талаар Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын, Ирагай Республикын правительствын хоорондохи хэлсээндэ Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын түлөө — СССР-тэ атомай хүсэ хэрэглэхэ Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. М. Петросьянц, Ирагай Республикын правительствын түлөө — Ирагай Республикын минеральна нөөсэ баялигуудые ашаглаха компаниин президент Абдул Разак Аль-Хашими гар табиба.

Совет талаhаа — нүхэд А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев болон бусад тушаалтад;

Ирагай талаhаа — Араб социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин нютагай хүтэлбэриин генеральна секретариин орлогшо, Ирагай Республикын Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейн болон тэрээнтэй хамта ерэлсэhэн хүнүүд документнүүдтэ гар табилгын үедэ байлсаа.

(ТАСС).

СОВЕТ-ИРАК ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД ДҮҮРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкын, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Секретарь П. Н. Пономаревой болон Араб Социалис дэбжэлтэ гэдэг партиин нютагай хүтэлбэриин Генеральна секретариин орлогшо, Ирагай Республикын Революционно командованиин Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Саддам Хусейнэй хоорондо болоhон хөөрэлдөөнүүд апрелиин 15-да Кремль соо дүүрэбэ.

Хани барисаанай, үгэеэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнүүдэй үеэр политическэ, экономическа ба бусад асуудалнуудаар хоёр талын харилсаае саашадань бэхижүүлэн хүгжөөхэ, экономикын хэдэ хэдэн hалбариин харилсаае үргэдхэхэ асуудалнуудые хаража үзэhэн байна. Хоёр талые hонирхуулhан уласхоорондын асуудалнуудаар hанамжануудаа хэлсээ.

Хамтын коммюнике толилхо тухай үгэеэ ойлголсобо.

(ТАСС).

САГААН-ХҮТЭЛЭЙ «СЭСЭГҮҮД»

★ Республика дотороо хонишодой дунда социалис мүрысөө үүсхэhэн В. Г. Базаровай бригадада даб дээрэ зуун эхэ хонин бүриhөө 136 хурьгад абтаа. ★ Зууhаа — 150 хурьга абаха уялгаяа дүүргэхэ дүтэлөө.

Налуухан майлын бэлшээри, наада талынь тарянай газар үни хада саhанhaa hаланхай, хайшаашье хара, хуу хабарай шэнжэтэй. Хонин hүрэгэй бэлшэхэдэ ехэл зохидхон тала дайда нэмжынэ.

Үглөөгүүр хурьгадые хүхүүлгын халуун хаhада бидэнэр Борьёогой совхозой директор Б. П. Хомутовгай залуу хонишон Виктор Базаровай отарада хүрэбэбди. Энэ үдэр хурьгадай тоо бүридхэхын тула эхэ хонидой отара бүхэндэ совхозой харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гараhан байгаа.

Газаа золгожо, мэндэ хэлсэhэнэйнгээ удаа:

— Мүнөөдэр хурьгадаа үшөө дахин тоолохо гэжэ байнабди, — гээд ахалагша хонишон хэлэнэ.

— Саг дээрэнь ерээ ха юмбибди. Би танай отарын хурьгадай тоо бүридхэлсэхэ даалгабаритай болоо хүм. Туhалагшаар абаха гүт? — гээд совхозой директор Борис Павлович Хомутов энеэжэ, ахалагша хонишонтой дахасалдан хонидой байра руу алхалшаба.

Байрын урдахи наруулида хэдэн таhалга соо тус тустань 40—50 хурьгад эхэтээ хамта байлгагдана. Эдэ томохон болоhон түрүүшын хурьгадые наранда игааха, сэбэр агаарта сэнгэхыень гаргаад байба. Эдэнэр hаяхан hалбараад байhан дүн сагаан сэсэгүүд шэнгеэр харагдана. Сүүдхэ соо гараhан хурьгадай ами аминдаа байлгагдадагынь ехэ зохид. Тэрэнние хүхүүлхэдэ таатай. Газаа хорёо соо мүн лэ аминдаа байhан эхэ хонидые байра руу оруулжа, хурьгадтайнь нииллүүлхэдэ хүнгэн, өөhэдөө эхэеэ олоод лэ хүхэнэ. Удаадахи сүүдхэдэ хурьгалhан нүгөө бүлэг хонид баhал ондоо таhалгада оруулагдана.

Түл абалгын үедэ хүдэлхөөр ерэhэн хурьгашад Асан Медербакович Эгимбаев, совхозой механизатор Валерий Доржиев, мүн Лидия Тыхеева гэгшэд ехэ оролдосотойгоор хүдэлнэд. Викторэй hамган Галина Очировна сакманщигуудайнгаа ажалые өөрөө ударидана. Илангаяа эхирлэhэн, гурбан хурьга түрэhэн эхэ хонидто, түлнүүдтэнь онсо анхарал, нарин харууhан хэрэгтэй ха юм даа.

Тиигээдшье бригадынхид иимэ анхарал, харууhа эмхидхэжэ шадана. Эндэ хүдэлжэ байhан хүнүүд булта дүршэл шадабаритай, олон юумэ мэдэхэ зон. Киргиз орондоо байхадаа хонин ажалай амта яhала таниhан Асан Эгимбаев, Хурамхаан нютагтаа хори гаран жэлдэ мал ажалда (hаалишан) хүдэлhэн Викторэй эгэшэ Лидия Гомбоевна, мүн залуу шираг механизатор Валерий Доржиевшье баhал түл түрүүшынхеэ абалсажа байна бэшэ. Гэбэшье тэдэнэр Галина Очировнагай заабаринуудые, хэлэhэн юумыень сүм дүүргэдэг, бүхы ажалаа саг соонь, hайнаар хээд лэ байдаг.

Виктор Гомбоевич өөрөө отарынгаа бүхы харюусалгатай ажалые хэжэ, ходо сүлөөгүй байхынгаа хажуугаар залуу хонишодто нүхэр ёhоной туhаламжа хүргэнэ, заабари үгэнэ. Саашадаа тэдэнэй эхэ хонидой отарые өөhэдөө даажа абаад, хүдэлхэ болоо hаань, туhатай олон юумэндэ hургана. Жэшээнь, отарынь хажууда нёдондонhoo хойшо түлгэнүүдые тушаажа абаад, ерэхэ намар тэдэнээ зуhагтань ороондо оруулжа, хурьгалуулха хүсэлэнтэйгөөр хүдэлжэ байhан Сергей Тыхеевые шефтээ абаад, дүй дүршэлдөө hургана. Сергей Тыхеев мүнөө түл абалгын халуун үедэ өөрынгөө hайн дураар хурьгашадтай хамта ажаллажа, олон юумэ ойлгожо, мэдэжэ абахые оролдоно. Нүгөө жэл эхэ хонидой отарын ахалагша хонишон Базаржаб Цыренжапов баhал хурьга абалгын үедэ Виктор Базаровта хурьгашанаар хүдэлэлсөө юм.

Апрелиин 1-нэй мэдээгээр республикын түрүү хонишодой нэгэн В. Г. Базаровай отарын 449 хонин хурьгалжа, тэдэнhээ абтаhан 667 толгой хурьгад томо болгогдожо байнхай. Хурьгалhан хонидойнь хахадынь шахуу эхирлээ гээшэ. Иимэл байха ёhотой. Юуб тэхэдэ, Виктор Гомбоевичой бригада энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 150 хурьга түлжүүлхэбди гэhэн социалис уялга абаад, Сэлэнгын суута хонишон Цырендоржо Шиндаковтой социалис мүрысөөнэй хэлсээ баталhыень мэдэнэбди.

— Абаhан уялгаяа дүүргэхэбди. Үшөө зуугаад хонин хурьгалхаар хүлеэгдэнэ. Үбhэ тэжээлнайшье хүсэд хүрэхөөр бии. Хурьгалhан хонидоо хээрэ гаргажа бэлшээhээр үниинэйбди, — гэжэ Виктор Базаров хөөрэнэ.

Харахада хонидынь садхалан, яhала тарган, хурьгадыншье hэргэг, нэгэ жэгдэ сула hайнууд.

Сагаан-Хүтэлэй бэлшээридэ үбэл, зунгүй байрладаг хадаа ахалагша хонишон бага зэргэ дурагүйдэнэ. Эндэhээ дээшээ Эхирэгтэ гэжэ газарта зуhалан түхеэрбэл, ехэ зохид бэлэй. Тэндэ уhан лэ үгы юм. Худаг малтаа hаа, ехэл hайн зуhалан болохо hэн гэжэ Виктор Гомбоевич хэлэнэ. Мүн үбэлэйнь байрашье хуушаршаhан, шэнэ хашаа барихаар болонхой.

Хонид хурьгалhаар, hурэгынь олошорhоор. Хэлэhэндээ хүрэжэ, зуун эхэ хонин бүриhөө 150-hаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, хонин бүхэнhөө 4,3 килограмм ноохо хайшалха уялгаяа дүүргэхээр лаб этигэнхэй. Сагаан-Хүтэлэй хонишод шармайн тэмсэнэ.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

Зэдын аймаг.

«БУРЯАД ҮНЭН» 75

ХОНИШОДОЙ МҮРЫСӨӨН

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: хонишон Г. Базарова, хурьга абагшад Л. Тыхеева, В. Доржиев гэгшэд хурьгадые тэмдэглэжэ байна; хонидые илгажа байhан үе.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УРАН ДУУН ЗАМХААГҮЙ...

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай гаргаhан жэшээлэшэгүй гайхамшаг баатаршалга — манай олон үндэhэ яhатанай литература ба искусствын уран мэргэжэлтэдэй урма зориг бадаруулдаг шэргэшэгүй мүнхэ булаг болоно. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай туйлагша Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан, СССР-эй уран бэлигтэнэй холбоонуудай ба эмхинүүдэй правлениинүүдэй нэгэдхэмэл пленум арад бүгэдын hайндэрэй урда тээхэнэ Москвада, Кремлиин Ехэ ордон соо, апрелиин 15-да болобо.

Нүхэд **А. П. Кириленкые, М. А. Сусловые, П. Н. Демичевые, Б. Н. Пономаревые, Д. Ф. Устиновые, В. И. Долгих, И. В. Капитоновые, К. Ф. Катушевые** суглараг-шад халуунаар угтаа.

Пленумдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй Ленинскэ Центральна Комитедэй Политбюрое хүндэтэ президиумдээ ехэ баяртайгаар hунгаба.

СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь, Социалис Ажалай Герой **Г. М. Марков** пленум нээхэдээ, ингэжэ хэлээ:

— Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай туйлаhан түүхэтэ Илалтын 30 жэлэй ой ганса-шье совет хүнүүдэй hайндэр бэшэ юм. Социалис оронуудай арадууд, бухы түрүү хүн түрэлтэн энэ hайндэрые мантай хамта баярай оршон байдалда тэмдэглэнэ.

Совет уран бэлигтэ интеллигенци дайнай түрүүшын часhaa дайсантай тулалдаха тэмсэлдэ жагсалсаhан юм. Искусство ба литература хүсэн түгэлдэр зэбсэг болоhон байгаа гэжэ үгэ хэлэгшэ hануулба.

Пленумдэ хабаадагшад hууриhаа бодожо, минутын туршада дуугай зогсожо, баатар зоригтойгоор тулалдан унагшадай мүнхэ дурасхаалые хүндэлэн ёhолбо.

— Илалтата Октябриин үе сагые плёнко дээрэ гаргажа харуулха түүхэтэ үүргэ совет кинематографто тудаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай асуудал үнгэрhэн гушан жэлэй турша соо совет киноискусствын хүгжэлтын шухалын шухала темэнь байгаа, — гэжэ СССР-эй Кинематографистнуудай холбооной правлениин секретарь, кинорежиссер, Социалис Ажалай Герой **С. А. Герасимов**, СССР-эй уран зураашадай холбооной правлениин түрүүлэгшэ **Н. А. Пономарев**, СССР-эй Журналистнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшын орлогшо **Л. Н. Толкунов**, литературын ба искусствын мэдээжэ ажал ябуулагшад — Советскэ Союзай Герой, уран зохёолшо **Ю. О. Збанацкий**, СССР-эй арадай артистка **Л. И. Касаткина**, Социалис Ажалай Герой, поэт **А. А. Сурков**, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, композитор **К. В. Молчанов**, СССР-эй арадай архитектор **В. А. Король**, СССР-эй арадай артистка **Л. Э. Фреймане** ба бусад олон нүхэд пленум дээрэ ингэжэ онсолон тэмдэглэбэ: Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда совет арадай гаргаhан жэшээлэшэгүй гайхамшаг баатаршалга манай эрэлхэг габьяата үе сагта таарамаар зохёолнуудые бүтээхэ хэрэгтэ соёлой ажал ябуулагшадые хододоо зоригжуулдаг байгаа, зоригжуулхашье байха. Сэрэгшэ-арад, зохёон байгуулагша-арад, уран мэргэжэлтэ-арад гэhэн асуудал манай оронoй уран hайханай түүхэ бэшэгэй гол темэнь болонхой.

СССР-эй Композиторнуудай холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь, СССР-эй арадай артист, Социалис Ажалай Герой **Т. Н. Хренников** түгэсхэлэй үгэ хэлэбэ.

СССР-эй уран бэлигтэнэй холбоонуудай ба эмхинүүдэй нэгэдхэмэл пленумдэ хабаадагшад Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые нэгэ hаналтайгаар батала абаа.

(ТАСС).

МАСТЕРАЙ ҮҮРГЭ БА ХАРЮУСАЛГА

Мастерай тушаал хүнгэн бэшэ, харюусалга ехэтэй ажал юм. Заводоймнай 68 мастер үйлэдбэреэ зүбөөр эмхидхэхэ, залуу үетэнние хүмүүжүүлхын түлөө оролдоно. Дирекци, партийна, профсоюзай организацинууд гүрэнэй түсэб, социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэн дэлгэрүүлхэдээ, мастернуудай эмхидхэхы, хүмүүжүүлхы үүргэдэнь түшэглэнэ.

11 хүнһөө бүридэһэн мастернуудай совет заводто эмхидхэгдэнхэй. Соведэй дэргэдэ 4 секци (социалис мүрысөөнэй, үйлэдбэрине эмхидхэхэ, үйлэдбэрине хүтэлбэрилхэ, ажалай эмхидхэлэй) байгуулагдаһан юм. Мастернуудай совет тэдэнэй хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдые согсолдог, дүй дүршэлөө халан абалсаха арга олгодог. Соведэй заседани дээрэ, мастернуудай үдэрнүүдтэ участогуудтахи хүмүүжүүлгын хүдэлмэри, залуу хүдэлмэришэдэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэри, тэдэнэй юрын бэлэдхэл харагдажа үзэгдэдэг, шалгагдадаг юм. Мүн продукциин шанар, ажалые эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэлгэ, социалис мүрысөөнэй ябаса, ажалай журам гэхэ мэтэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Мастернуудай совет үйлэдбэриин эдэ хүтэлбэрилэгшэдэй дунда ябуулагдаха бүхы хүдэлмэри хүтэлбэрилэн эмхидхэнэ.

«Габьяата мастер», «Нэгэдэхи классай мастер», «Министерствын эрхим мастер» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысөөн тэдэнэй дунда дэлгэрүүлэгдэнхэй. Мүрысөөнэй тусхай дүрим баталагдаһан байна. Мастерска участогуудай дундахи мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд һара бүхэндэ согсологдодог болоо. Гурба һарын туршада түрүү һуури ото эзэлжэ ябаа һаа, «Эрхим мастерска участок» гэһэн нэрэ зэргэ олгогдоно.

«СССР-эй электротехническэ промышленностиин эрхим мастер» гэһэн нэрэ зэргэ Г. П. Шаманскида, «Нэгэдэхи классай мастер» гэһэн нэрэ зэргэ В. В. Аникин, И. П. Белоусов гэгшэдтэ олгогдонхой. Эдэнэр хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ, ажалда мэргэжүүлхэ, даажа абаһан хэрэгэйнгээ түлөө харюусалгатай байхаар һургаха хэрэгтэ ехэ габьяатай.

Эдэ мастернуудай хүтэлбэрилдэг участогуудай коллективүүд гүрэнэй түсэб ба социалис уялгануудаа һайнаар дүүргэнэ, һайн шанартай продукци бүтээнэ, коммунис ажалай коллективэй нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэнэ, ажалаа эрдэм ухаанай үндэһөөр эмхидхэхэ гэжэ оролдоно. Мүн ажалай ба нниитын журам эбдэнэгүй, коллективэй нниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадана. Нимэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөнэй үрэ дүнгүүд жэлдээ нэгэ дахин, машина бүтээгшын һайндэрэй урдахана согсолон гаргагдадаг.

Хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн мастернуудта салин хүлһэнэй 10—20 процентын нэмэлтэ түлбэри үгтэнэ. Хэрбээ участогай гү, али мастерай өөрөө социалис мүрысөөнэй дүрим бүдүүлигээр эбдэһэн байбалынь, дирекциин ба завкомой хамтын шиидхэбэреэр тэрэ хүндэтэ нэрэ зэргэһээ хаһагдадаг байха юм.

Үйлэдбэрние эмхидхэгшэд ба хүмүүжүүлэгшэд болохо мастернуудай дунда социалис мүрысөө дэлгэрүүлһэнэй ашаар тэдэнэй эдэбхи үүсхэл улам дээшэлнэ. Заводой 68 мастернуудай 38-ниинь уралан нарижуулгын ажалда хабаадалсана.

Кран бүтээлгын цехэй ахалагша мастер Н. Е. Ерохин нёдондо уралан нарижуулгын 9 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ, жэл соо абадаг салингаа харюулха алмалта хээ. Тэрэнэй зарим дурадхалнууд ажалай бүтээсэ 10 процентээр дээшэлүүлхэ арга олгоо. Нүхэр Ерохин «Заводой эрхим уралан нарижуулагша» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй.

Буряадай АССР-эй габьяата уралан нарижуулагша, электро-механическа цехэй ахалагша мастер Фёдор Гаврилович Брянский бар хүсөөр хэгдэдэг ажал оньһожоруулха табан дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээ. Тэрэнэй эдэбхи үүсхэлээр зарим түхеэрэлгэдэ хубилалта хэгдэжэ, ажалай гаргашын саг 1860 нормочасаар хороогдоһон байна.

Һайнаар ажалладаг, эдэбхи үүсхэл гаргадаг мастернуудые элдэб янзаар урмашуулха гурим заводто тогтоогдонхой. Тэдэнэр Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдана. Нэрэнь Хүндэлэлэй дэбтэр ба самбарта бэшэгдэнэ, мүнгэн шан барюулагдана. Жэшээлхэдэ, ганса нёдондо жэлдэ барюулагдаһан мүнгэн шан абажа хараа һаа, нэгэ мастер бүхэндэ дунда зэргээр 800 түхэригэй шан барюулагдаһан юм.

Үйлэдбэриин мастернуудай олонхинь коллективэй нниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Хэдэн мастер гол уялгаяа дүүргэхынгээ хажуугаар цехэй партбюрогой, заводой парткомой гэшүүнээр, партийна организациин секретаряар һунгагдаһан байна. 6 мастер пропагандист, хэдэн мастер агитатор юм.

Заводой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй олонхинь мастераар ажаллана. Тэдэнэй үүргэ, мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдадаг болоо. Мастернууд али нэгэ һуралсалда хабаадуулагдана. Мүн ерээдүйн мастернуудые бэлдэхэ, тэдэнэй халаан тухай мүн лэ анхарал хандуулагдана. Заводой олон хүдэлмэришэд дунда ба тусхай дунда һургуули дүүргэһэн, һайн бэлэдхэлтэй. Тэдэнэй дундаһаа мастернууд шэлэн абтана. Энэ тушаалда томилогдохын урда тээ хүдэлмэришэн юрын бэлэдхэлэй, мэргэжэл шадабариин, эмхидхэхы шадабариин шалгалта барижа гарадаг.

Ерээдүйн мастернууд электротехническэ промышленностиин институдай Новосибирскэ филиалда һурагдана. Заводой бүхы мастернууд үйлэдбэрине эмхидхэн хүтэлбэрилхэ хоёр жэлэй һуралсал гарадаг юм. Мүн бүхы мастарнууд кадрнуудай мэргэжэл дээшэлүүлхэ институт дүүргэһэн үнэмшэлгэтэй байна.

Мастернуудай үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ талаар заводто ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Гэбэшье бүхы дутагдал үшөө усадхагдаагүй. Хэрэгтэй материал, зэр зэмсэгээр участогуудай хангагдаагүй ушарһаа зарим мастернууд гол ажалаа һайнаар дүүргэхэ аргагүйдэнэ. Энэ тэрэ материал бэдэрхэ, мастерналаар хангаха эрилтэ хэжэ, ажалай үнэтэ саг дэмы гээнэ.

Заводоймнай мастернуудай совет үйлэдбэриин эдэ командирнуудай ажалай ба политическэ эдэбхи үүсхэл дээшэлүүлхэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха эрхэ байдал хангахын түлөө оролдохо уялгатай. Тиихэдээ тэдэнэй үйлэдбэридэ дүүргэхэ үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхэ, хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлэн һургаха хэрэгтэнь туһаламжа үзүүлхэ байна. Залуу хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлэн һургаха хэрэгтэ мастернуудай дүүргэхэ үүргэ мүн лэ ехэ. Нимэ хүмүүжүүлэн һургагшадай дундаһаа М. Ф. Анцупов, А. А. Бусовикова, А. И. Юдинский, В. И. Кондаков, Б. А. Фейгин гэгшэдые нэрлэмээр.

Манай заводой мастернууд «Үйлэдбэриин мастернуудай үүргэ дээшэлүүлхын тула химическэ, нефтяной, машина бүтээлгын министерствын ябуулдаг хүдэлмэри тухай» партиин ЦК-гай тогтоолдо харюусаха, 1975 оной гүрэнэй түсэбые ба социалис уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэ коллективүүдэйнгээ хүсэ шадал зорюулха гэжэ шиидэнхэй.

Н. ДЕМИН,
«Электромашина» заводой социалис мүрысөөнэй талаар инженер.

Республикын залуу һаалишадай дунда социалис мүрысөө үүсхэгшэ Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой Дэбээнэй комсомол-залуушуулай фермын коллектив жэлһээ жэл бүри аймаг соогоо түрүү һуури эзэлнэ. Коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн һүнэй фермын һаалишад Н. Лхамажапова, В. Чимбеева, Л. Бамбуева, Л. Арьяева, Б. Улзытуева гэгшэд жэл бүри үнеэн бүриһөө 2500—3000 килограмм һү һаана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Дэбээнэй һүнэй фермые даагша, БурАССР-эй габьяата малшан Ашагта Дансарунова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ТҮРҮҮ МЕХАНИЗАТОР

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

1934 ондо Михаил Петрович Сороковиков оройдоо 16 наһатай байгаа. Гэбэшье хара ажал юун гээшэб гэжэ һайн мэдэхэ болоһон тула трактористын курсада ошоһон бэлэй.

Түнхэнэй МТС-эй дэргэдэ бии болгогдоһон энэ курсада дүрбэ һарын туршада трактор шудалжа, үнэмшэлгэ абахадаа залуухан хүбүүн ятараа баярлаа гээшэ һэм! Нютагаа бусахадань тэрэние шэб шэнэхэн ХТЗ-7 түхэлэй трактор хүлеэжэ байба.

Тэрэ гэһээр аяар 40 жэл үнгэрөө. Тээд Михаил Петрович үнөөхил хүдэлһэн зандаа.

1938 оной август һарада Михаил Сороковиков уялгата албанда татагдажа, Приморьин хизаарта гурбан жэл хахад соо ябаһан. 1942 ондо баруун фронт эльгээгдээ.

51-дэхи тусхай морин сэрэгэй дивизидэ Михаил Петрович алба хэдэг һэн. Дайсанай ара талаар хэдэн дахин рейднүүдтэ гараа.

Сержант Сороковиков Ровно, Будапешт, Венэ, Прага хотонуудые фашистнуудһаа сүлөөлэлсөө. Ингэжэ аха дүү чехословак арадай газар дээрэ Илалтын үдэрые угтаа бэлэй.

1945 оной декабрь һарада, аяар долоон жэл үлүүтэй саг соо нютагһаа холо ябаһан Миша Сороковиков одоошье бусажа ерээ һэн. Тиихэдээ үнөөхил трактораа жолоодожо, дайнай үедэ һандарһан ажахыгаа богони саг соо бодхоолсохын тулада хамсыгаа шуужа ороо.

1949 онние Михаил Петрович оройдошье мартахагүй ёһотой. Энэ жэлдэ тэрэ агуу Ленинэй партиин зэргэдэ жагсажа, бүхы наһан соогоо хэжэ ябаһан хэрэгтээ үнэн сэхэ байһанаа гэршэлээ.

40 жэл... Энэ хугасаа соо хэды гектар газар хахалааб? Хэды тонно ороохо сохижо, Эхэ орондоо бэлэглээб? Арад зонойнгоо түлөө бэеэ гамнангүй ябадаг зон хэһэн юумэеэ тоолодог, согсолдоггүй.

Хорёод жэл соо бригадираар ажаллажа ябахадаа, гүлмэр залуухан олон хүбүүдые дүй дүршэлтэй трактористнууд, комбайнернууд болгон хүмүүжүүлээ, һургаа.

«Нүхэр Сороковиков ехэ эдэбхитэй, урагшаа һанаатай хүн. Ёһотойл коммунист гээшэ. Хүнэй «туһалыт» гэжэ хандаа һаа, арсалта байхагүй. Нютагайнгаа зоной дунда, коммунистнуудай дунда нэрэтэй, хүндэтэй хүн.

Сороковиковтоной механизаторнуудай династи бии болоо гэжэ хэлэбэлнай, алдуу болохогүй гэжэ һананаб. Хараад үзэе. Михаил Петровичой хоёр хүбүүд 7-дохи СПТУ дүүргээд, тракторнуудаар хүдэлнэ. Таня басаганиинь шофёрой курсада һурана. «5-дахи, 7-дохи классуудта һурадаг хүбүүн басаган хоёрни баһал механизаторнууд болохобди гэдэг», — гэжэ эсэгэнь хүхидэг.

Мүнөө хабарай тарилгада бэлэдхэжэ дүүргээд, Сороковиковой бригадынхид ури унахые хүлеэнэ. Газараа һайнаар элдээд, саг соонь үтэгжүүлгэ оруулаад байхадаа, баян ургаса абахал байхабди гэжэ тэдэнэр батаар этигэнэ.

Энэ бригадада СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ коллектив гэһэн нэрэ зэргэ олгогдонхой. Харин бригадирынь «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» гэһэн медаляар тиихэдэ шагнагдаа һэн.

Түмэршэ, зэдшэ дархан, электро-гагнууршан, шофёр, тракторист, комбайнер... Иимэ олон мэргэжэлтэй болоһон үнинэй механизатор Михаил Петрович Сороковиков 41-дэхи хабараа угтажа, баян ургасын түлөө тэмсэжэ эхилхэнь. Амжалта хүсэнэбди, Михаил Петрович!

Б. БИРБАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Түнхэнэй «Восточные Саяны» колхоз.

СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ ҺОНИН

УНШАГШАДАЙ ТОО ОЛОШОРНО

Сэлэн-Дүүмын аймагай библиотекэ ажалшадай сэдьхэл дура буляаһан, тэдэнэй эгээл дуратай, соёл болбосоролоо дээшэлүүлхэ гуламтань болонхой.

Библиотекые даагша Эльвира Георгиевна Ахминеева оролдосотой ажалаараа уншагшадтаа хүндэтэй болоһоор үнинэй. Тэрэ ажалшадай эрилтые хүсэд хангахын түлөө яһала оролдоно. Малай үбэлжэлгын үедэ энэ библиотекые даагша холын отара, сүүртэнүүдтэ ошожо, номуудые тараана. Ажалшадай дунда һонирхолтой хөөрэлдөө үнгэргэхэһөө гадна, ажал хүдэлмэридэнь бодото туһаламжа үзүүлдэг, түрүү дүй дүршэл, эрдэм наукын туйлалтануудые шудалха хэрэгтэнь али болохоор туһаламжа хүргэдэг юм.

Энээнэй ашаар Сэлэн-Дүүмын библиотекын уншагшадай тоо улам олошорно. 1970 ондо тэдэнэй тоо 960 байбал, мүнөө 1200 болонхой.

ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭГДЭЭ

Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой хүдэлмэришэд Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ хабаадалсан, гүрэндэ һү худалдалгаар түгэсхэхы жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэб үлүүлэн дүүргэө. Түсэбөөр хараалагдаһан 1700 центнерэй орондо 1714 центнер һүн мартын 26-да тушаагдаа. Апрелиин нэгэнэй мэдээгээр совхоз кварталай даабариһаа гадуур 100 гаран центнер һү тушаанхай.

Кварталай түсэбые болзорһоонь урид дүүргэлгэдэ Һүтэйн, Центральна һаалиин фермэнүүд ехэхэн хубитаяа оруулаа.

УРМАШАМААР ДҮНГҮҮД

Бага-Холбоолжоной разрезэй коллектив Илалтын 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан юм. Анатолий Кузьмич Шевченкын хүтэлбэрилдэг экскаваторай экипаж үнгэрһэн һарада юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ. Энэ экипаж түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэл гурбан һара соо 6650 мянган кубометр шорой малтаа.

Ажалайнгаа амжалтаар урмашаһан экскаваторщигуудай дунда социалис мүрысөөн хэзээ хэзээнэйхиһээ хүсэтэйгөөр дэлгэрнэ. Жэл соо 1 миллион 500 мянган кубометр шорой малтаха түсэбөө 1.650 мянган кубометртэ хүргэхэ уялга абаба.

СЕМИНАР БОЛОБО

Һаяхан КПСС-эй Сэлэнгын райкомдо Гусиноозерск хотын партийна эхин организацинуудай секретарьнуудай семинар болобо. Эндэ «РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно, нютагай Соведүүдые һунгаха һунгуулиин бэлэдхэлэй үе соо ниитэ-политическэ хүдэлмэрине һайжаруулха хэмжээнүүд тухай», гэһэн элидхэл КПСС-эй райкомой секретарь С. Д. Ринчинов хэбэ.

Эмхидхэлэй - политическэ, парти доторхи хүдэлмэриин асуудалнуудаар КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша И. А. Ербанов, бүридхэлэй секторые даагша Д. Б. Лубсанова, ниитэ таһагые даагша Т. В. Синицина гэгшэд элидхэлнүүдые хэһэн байна.

Р. БАЛДАНОВ,
манай корр.

ХХ зуун жэлэй агуу барилгада хэрэгтэй ашаа шэрэхэ харгын барилгашад, Баргажанай шэлэнүүдээр Уояи тээшэ шэнэ зам гаргажа захалба.

Барилгашадые эдеэ хоолой зүйлөөр хангаха хэрэгтэ Хурамхаанай райпогой хүтэлбэрилэгшэд гол анхаралаа табина. Дүй дүршэлтэй жолоошон Александр Петрович Посельский «Запбамстроймеханизация» трестын 138-дахи, 139-дэхи, 140-дэхи колоннын хүдэлмэрилэгшэдтэ хилээмэ шэрэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Райпогой түрүү жолоошон А. П. Посельский.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

УРГАСЫН ДАЙСАНТАЙ ЭРИД ТЭМСЭХЭ

2. ХОЙШОДОО ХЭГДЭХЭ АЖАЛ ТУХАЙ

Ороохото ургамалнуудай бог ногоондо дарагдахагүйн тула тариһанай һүүлээр 4—5 үдэрэй үнгэрһэн хойно гэхэ гү, али бултайхаһаань урдахана дунда зэргын, хүнгэн борнойгоор вуруудыень хүндэлэн борнойлходо ургасада ямаршье хоро хүргэдэггүй. Харин һаял үндэһэлжэ байһан «ногоон дайсад» түргэн усадхагдадаг байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ хэгдэһэн шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдые зэргэсүүлэн харахадамнай борнойдо, илангаяа 4—6 сантиметр гүнзэгыһөө ургаһан жэжэ үрэһэтэй буртаг ногоон үндэһөөрөө һаладаг байба. Иимэрхүү «ногоон дайсадай» үндэһэн хабартаа эртүүр ургабашье, үшөөл бэхижээгүй байдаг. Тиимэһээ борнойлходо бэлэхэнээр үндэһөөрөө хобхорноха юм. Мүн үндэһөөрөө гүнзэгыдэ һалаатан ургадаг зарим бог ногоон баһал усадхагдадаг байна.

Тарялан борнойлходо «ногоон дайсадай» ехэнхи хубинь, илангаяа түргэн ургадаг буртаг үбһэн үгы хэгдэнэ. Тиихэдэ олон жэлэй «ногоон дайсад» бэлэхэнээр усадхагдангүй дам саашаа бултайжа ургаһаар байдаг юм.

Газараа саг болзортонь, хожомдонгүй борнойлходо нилээд аша үрэтэй байдаг. Хабартаа хүйтэрхэдэнь эртын ороохото ургамалнууд оройтон бултайдаг гээшэ. Эгээл энэ үедэнь зарим бог буртаг үбһэн пэгшын ургажа, тарялан бузартуулна. Тиимэһээ «ногоон дайсанай» түлэг ургадаг энэ хаһадань заабол хожомдонгүй борнойлхо шухала.

Тарянай һаял бултайха үедэнь борнойлходо хамаагүй юм. Гэбэшье бог буртаг үбһэнэй үндэһэн бэхижэһэн байжа, борнойн шүдэндэ булта даагдадаггүй; аша үрэ багатай байдаг.

Хабартаа ороохото ургамалнуудые тариһанай һүүлээр, илангаяа бултайха үедэнь борнойлходо ургаса нилээд шэнгэрдэг гээшэ ааб даа. Тиимэһээ ургасаяа эрид доошолуулхагүйн тула хабартаа тарилгын нормые 10—15 процентээр нэмээхэ шухала.

Тарялангай бог буртаг үбһэ үгы хэхэ талаар гербицид хэрэглэхэдэ нилээд ашагтай байдаг. Манай республикын ажахынуудай тарялапда «2,4-Д» түхэлэй гербицид таарамжатай гэжэ элирүүлэгдэнхэй. Гектар бүриин 1,5—2 килограмм аминна дабһанай хүртэхөөр тарялан дээрэ сасахада нэгэ жэлэй бог ногоон үндэһөөрөө шахуу хосордог байна. Тиихэдэ энэ гербицидэй хүсэндэ һайнаар даагдадаггүй шүдэр үбһэн, хамхуул болон бусад «ногоон дайсад» үндэһөөрөө һаладаггүйшье һаа, ургаха шадалынь буурадаг, үрэһэ багатайгаар ургадаг байна. Иигээд ерэхэлээрээ ороохото ургамалай поли дээрэ гербицид хэрэглэхэдэ нилээд ашагтай гэхэ гү, али ургасань гектарай дунда зэргээр 2—3 центнерээр дээшэлдэг байна.

Бог буртаг үбһэ үгы хэхын тула гербицидээ гол түлэб тарянай ургажа захалха үедэ самолёдоор гү, али тракторта тодхогдодог ГАН-8, ГАН-16, ОКН-4, ГА болон бусад түхеэрэлгээр сасахада таарамжатай. Тиихэдэ хоро сасаһанай удаа 5—6 часай үнгэрһэн хойно гэнтэ хура бороогой оробол, энэ хүдэлмэреэ дахяад дабтаха хэрэгтэй.

«Ногоон дайсан» кукурузын ургасада мүн лэ ехэ хохидол ушаруулдаг. Илангаяа һая үндэһэлжэ, ургажа байһан кукуруза бог буртаг ногоондо ехээр дарагдана. Тусхай туршалгын дүнгөөр ургамалай «ногоон дайсад» кукурузын ургасые 50—70 процентээр доошолуулдаг байһаниинь элирүүлэгдээ.

Тиимэһээ кукурузын баян ургаса хуряаха гэбэл, ганцашье борнойлжо, зуруунууд хоорондын культиваци хэхэ бэшэ, мүн гербицид хэрэглэхэдэ туһатай байдаг. Мүнөө ажахынууд кукурузын полидо ургаһан буртаг ногоо үгы хэхын тула гол түлэб «2,4-Д» түхэлэй гербицидээр хордоно. Гэбэшье, энэ хоро хэрэглэхэдээ эрдэмтэдэй тодорхойлһон хэм хэмжээень, саг болзорыень наринаар баримталха шухала. Ушарынь хадаа һаял ургажа байһан кукуруза энэ гербицидтэ даагдажа, хосорходоо магадгүй юм.

Үндэһэлжэ, түлэг ургажа байһан кукурузаяа гербицидээр гэмтээхэгүйн тула ургамалай 3—5 набшаһатай болоод байхадань, гектарай 1—1,5 килограмм аминна дабһанай хүртэхөөр сасаха хэрэгтэй.

«2,4-Д» түхэлэй гербицидтэл адли триазин сооһоо илангаяа симазин, атразин гэжэ хорон кукурузын бог буртаг үбһэ усадхалгада хэрэглэгдэдэг. Эдэ гербицидүүд «ногоон дайсадые» гол түлэб үндэһэнһөөнь хосороодог юм. Тиимэһээ кукурузын болон бог үбһэнэй бултайхаһаа урда тэрэ хүрьһэндэ оруулагдаха ёһотой. Богонёор хэлэхэдэ, дурсагдагша гербицидүүдые тон зүбөөр, бүхы заабари, хэм хэмжүүрэйнь ёһоор хэрэглээд байбал, кукурузын буртаг үбһэн хахадаараа шахуу усадхагдажа, ургасань гектарай 60—70 центнерээр дээшэлдэг байна.

Манай республикын колхоз, совхозуудай ургасада һаглагар томо хамхуул үбһэн горитой хохидол ушаруулдаг. Энэ бог ногоон аймагай ажахы бүхэнэй полинуудта таранхай, үбэлэй янгинама хүйтэндэшье, зунай ааяма халуундашье даагдадаггүй, үрэһэ элбэгтэй, ямаршье сагта түргэн ургаха шадалтай үбһэн юм. Тиимэһээ жэл бүри ургасада ехэ һаад тойбо ушаруулна гээшэ. Тусгаар шэнжэлэгшэдэй дүнгөөр энэ буртаг үбһэнһөө боложо, ороохото болон тэжээлэй ургамалнуудай ургаса нилээд доошолно. Ушарынь хадаа дурсагдагша «ногоон дайсан» хүрьһэнэй шэмэтэ бодосуудые, шииг пойтыень бэедээ татажа абадаг байна. Энэ буртаг үбһэнэй үндэһэниинь гүнзэгыдэ һалаатан таража, тон бухээр, олон жэлдэ ургадаг байна. Үндэһэниинь жэл бүри бүдүүржэ, улам доошоо, 2 метрһээ үлүү гүнзэгыдэ нэбтэрэн ургана. Тиихэдэ гол үндэһэнһөө һалаатаһан һахал үндэһэниинь мүн таража бухэждэг, хүрьһэнэй эгээл һайн бодосуудые татажа абадаг байха юм.

Энэ буртаг ногооной олон жэлдэ ургадаг хүсэ шадалтай байһыень хараадаа абажа, Хяагтын совхозой поли дээрэ тусхай туршалга хэдээ бэлэй. Эндэ иимэ буртаг ногоондо дарагдаһан сэбэр паар элдэб янзаар элдүүрилэгдээ һэн. Тиигэжэ туршалгын эсэсэй дүнгүүдые харахада, дурсагдагша бог үбһые үгы хэхын тула сэбэр паараа хүрьһэ урбуулангүй һэбхирүүлхэ «КПГ-250» түхэлэй плугаар хоёр-гурба дахин 28—30 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалжа, зургаа-долоо дахин штангова культиватораар үрэжэлтэ 10—12 сантиметр газарыень элдүүрилхэ хэрэгтэй байба.

Хабарай эхеэр — майн 10-һаа оройтонгүй сэбэр паар болгогдохо поли дээрэ хүрьһэ гүнзэгыгээр һэбхирүүлдэг «КПГ-250» түхэлэй плугаар олон жэлэй энэ буртаг үбһэнэй үдэхэ, һалаатан ургахагүйн тула 28—30 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалаабди. Иигэжэ элдүүрилхэдэмнай үндэһэниинь таһа отологдобошье, дорохи гол үндэһэниинь үлэшэдэг байба. Удаань дээрэ үлэһэн һалаа үндэһэнэйнь ургажа, бултайхаһаа урид штангова культиватораар 10—12 сантиметртэ культиваци хэжэ, һахалтаһан үндэһыень үгы хээбди. Һүүлээрнь хүрьһэн соо үлэһэн үндэһэнэйнь дахяад ажамидархагүйн тула таһалгаряагүй хэды дахин полиёо элдүүрилхэдэмнай буртаг үбһэнэй ургахань [illegible]лээд замхаа.

Хоёрдохи хахалалгаяа июлиин эхеэр, гурбадахияа августын түрүүшын үдэрнүүдтэ «КПГ-250» түхэлэй плугаар хэһэн байнабди. Хойто жэлынь тарилга хэхын тула урда тээнь тэрэ поли штангова культиватораар элдүүрилэгдээ һэн.

Дээрэ дурсагдагша буртаг үбһые үгы хэхын тула нэн түрүүлэн гүнзэгыдэ нэбтэрһэн бэшэ, харин дээгүүр тарашанхай үндэһыень дары усадхаха хэрэгтэй. Юуб гэхэдэ, энэ «ногоон дайсан» гол үндэһэнһөө тайрагдабашье, хоёр-гурбан жэлэй туршада ургаһаар байдаг. Тиимэһээ мэргэжэлтэ бүхэн энээниинь хараадаа абаха зэргэтэй. Хэрбээ дахяад ургуулбал усадхахань баһал хүшэрхэн юм.

Намартаа ургаса хуряаһанай һүүлээр энэ полиёо хахалангүй орхижо болохогүй. Юуб гэхэдэ, хабарай гү, али намар орой хахалагдаһан паар дээрэ буртаг ногооной үрэһэн элбэгжэнхэй байдаг гээшэ. Тиимэһээ намарай паар хахалхадаа заабол гүнзэгыгөөр газар элдүүрилдэг «КПГ-250» түхэлэй плуг хэрэглэхэ шухала. Хэрбээ ингэжэ газараа элдүүрилһэнэй удаа дахяад буртаг ногооной ургабал, штангова культиватораар элдүүрилхэ хэрэгтэй. Намарай паар гэрэ тарилга хэхынгээ урда тээ культиваци хээгүйдэ аргагүй. Эдэ бүгэдэ дээрэ дурсагдагша онол аргануудынь оролдосотойгоор, тэсэбэритэйгээр, бүхы заабариин ёһоор үнгэргэбэл, заабол баян ургаса хуряагдаха зэргэтэй.

А. ФИЛАТОВ,
хүдөө ажахын эрдэмэй кандидат.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. Д. ТАХАНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, совет, партийна болон республикын арадай хиналтын органуудта олон жэлэй туршада аша үрэтэйгөөр ажаллаһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Александр Добшонович **Тахановые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.

1975 оной апрелиин. 16.

КАЛИНИНСКА ОБЛАСТЬ. **Хото шадар оршодог «Боркино» тосхондохи теплицэнүүд соо мүнөө халуун ажал бурьялан бусална. Бежецк хотын столово болон магазинуудта эндэһээ үдэр бүри хэдэн зуугаад килограмм эртын үгэрсэ эльгээгдэнэ.**

Ажахын хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ теплицынгээ дүрбэлжэн метр бүхэнһөө 33 гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһанһаа 6 килограммаар ехэ үгэрсэ абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: худалдаа наймаанда эльгээгдэхэ үгэрсэ бэлдэгдэжэ байна. Наада таладань — эрхим овощевод В. Иванова. ТАСС-ай фотохронико.

АТААРХАМА ХУБИ ЗАЯАН

Габьяата багша, Социалис Ажалай Герой, уран зохёолшо Цокто Номтоевич Номтоев — Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша.

Тэрэнэй үбсүүе Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай хоёрдохи шатын, Улаан Одоной орденууд, олон медальнууд гоёоно.

Цокто Номтоевич 62-дохи армида дайлалдаhан, тэрэнэй hүүлээр офицернүүдэй минометно училищи дүүргэжэ, 3-дахи Белорусска фронтын гвардейскэ минометно батарейе командалhан байна. Кенигсберг хотодо дайгаа дүүргээ.

Мүнөө амаралтада гарабашье, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай ветеран залуушуулай дунда хүмүүжүүлхы ехэ ажал ябуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ц. Н. Номтоев.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.
(ТАСС).

ҮНДЭР ЭРИЛТЫН ЗЭРГЭЭР

Зохёолшодой, шүүмжэлэгшэдэй суглаанhаа мүндэлhэн бодолнууд

Үнгэрэгшэ 1974 он манай уран зохёолшодой ажал хүдэлмэридэ хэр зэргэ үрэжэлгэй байгааб? Илангаяа мүнөө сагай байдалые ямараар зураглан харуулнаб? Сахилгаан хурдан үе сагай үндэр дээдэ эрилтэдэ эдэ бүгэдэнь харюусажа шадана гү?

Эдэ мэтын асуудалнууд зохёолшодой зүрхэ сэдьхэлые ходо зобоожо, амар заяа үзүүлдэггүй. Роман, туужа, рассказ гэхэ мэтын жанрай бүтээлнүүд тиимэ бэлээр бэшэгдэдэггүй, харин ажабайдалай гүн гоохоо мүндэлхэтэйгөө хамта, уран зохёолшын ухаан бодол соогуур, зүрхэ сэдьхэлэйнь хамаг сохисоор бүрилдэн гарадаг шуу. Юрэнхы дээрэнь хэлэхэдэ, зохёолшодоймнай олонхинь бэлиг шадабаряа, булад гуурhaaя мүнөө сагай байдалда зорюулна.

Жэшээнь, нёдондо жэлдэ Б. Мунгоновой «Баян зүрхэн», Д. Эрдынеевэй «Хүлэг инсагаална» гэжэ хоёр роман ном боложо гараhан байна. Уран зохёолшо Барадий Мунгонов хүдөөгэй байдал зураглан бэшэхэдээ, илангаяа шадамар, хүнэй харагүй юумые заабол уридчалан хараhан байдаг. Ушар нимэhээ тон шухала асуудалнуудые удхалан ойлгуулжа, саг дарыдань шиидхэжэ байхые hануулдаг. Б. Мунгонов Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой байдалаар hонирхожо, хэды жэлэй туршада тэндэхи байдалтай танилсаhан байна. Хамтын ажахы байгуулалсаhан ветерануудтай, мүнөө хүдэлжэ байhан залуушуултай хөөрэлдэhэн байха юм. Суглуулhан бүхы материалнуудаа согсолжо, хэды дахин хаража, hүүлэй hүүлдэ «Баян зүрхэн» гэжэ романайнгаа нэгэдэхи ном хэблэлhээ гаргуулаа. Гол геройнуудайнь нэгэн — Социалис Ажалай Герой, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ж. Б. Ванкеев болоно.

Хэнэйшье мэдэhээр, олонхи геройнуудайнь нэрэ обог hэлгэгдэhэн байха. Юуб гэхэдэ, энэнь мүнөөдэрэй байдалай халуун мүрөөр бэшэгдэhэн очерк бэшэ, харин хэды жэлэй туршада бэшэгдэhэн роман ха юм. Амиды хүнүүд тухай зохёол бэшэхэhээ хүшэр юумэн үгы юм гэжэ хэлсэдэг. Тиигэбэшье Б. Мунгонов нилээд hонирхолтой зохёол уншагшадтаа бэлэглээ. Хоёрдохи номойнь гарахые хүлеэнэбди.

Тиихэдэ уран зохёолшо Д. Эрдынеев «Хүлэг инсагаална» гэжэ романаа гушаад онуудай хүлгөөтэй орёо байдалда зорюулна. Хүдөөгэй байдал мүн баhа зураглан харуулна. Хэрбээ Б. Мунгоновой роман дотор тиимэ орёо шанга зүрилдөөтэй байдал үгышье haa, харин Д. Эрдынеевэй романай үйлэ хүгжэлтэ, байгуулга зүрилдөөнhөө hабагшатай. Нэгэ талаhaa, ажал хэрэгээ албан хойрогоор хандаха, ганса өөрыгөө хүндэлхэ, шадаал haa, бүришье дээдэ зиндаагай ноён болохые эрмэлзэhэн КПСС-эй райкомой секретарь Намсараев: нүгөө талаhaa, ниитын хэрэгэй түлөө бүхы сэдьхэлhээ оролдохо, үнэн сэхэ, ажалша бэрхэ, хүтэлбэрилжэ ябаhан колхозоо баяжуулхые эрмэлзэhэн Майдари. Партиин райкомой секретарь, колхозой түрүүлэгшэ. Хоёр ондоо абари зан, түхэл шэнжэ, hанал эрмэлзэл. Бэеэ дээгүүр абаhан, хуушанай маяг шэнжэ баримталhан Намсараевта уншагшад дурагүйдэнэ. Бүхы юумэн зүрилдөөнhөө дулдыдадаггүй ха юм. Тиигэбэшье Д. Эрдынеев зохёолойнгоо гол хүгжэлтэдэ зүрилдөө оруулжа, саашанхи ябасыень шангадхажа, уншахада гүйсэтэй, hонирхолтой болгожо шадаа.

Нёдондо буряад хэлэн дээрэ гараhан томо зохёолнууд гэхэдэ, энэ хоёр роман болоно. Тиихэдэ ород хэлэн дээрэ Раиса Белоглазовагай «Ритка» гэжэ туужа ном боложо гараhан байна.

Энэ туужа тухай Буряадай ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ В. Д. Осипова элидхэл хэжэ, бүхы дутагдалыень элирүүлhэн, ургажа ябаа үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ муугаар нүлөөлхэ байhыень онсо тэмдэглэhэн байха юм. Юундэ, ямар зорилготойгоор энэ зохёол бэшэгдээб? Тиигэхэ мүртөө юундэ ном болгогдожо гаргагдааб? Хэр зэргэ хүмүүжүүлхы удхатайб?

Тиихэдэ Ритка хэн бэ? Мүнөө сагай эдир басагадай түхэл шэнжые, абари зангые, hанал эрмэлзэлые хэр зэргэ халан абанаб? Эдэ мэтын тон шухала асуудалнуудта «Ритка» гэжэ ном харюусажа шадахагүй байна. Юундэ? Юундэб гэхэдэ, уран зохёолшо ажабайдалай муу талые зураглан харуулаа. Хэрбээ Ритка басаганай түрэлхид ажабайдалай гол шэглэлhээ хадуурхаа hанаhан гэхэ гү, али үхибүүдэйнгээ хараhaар байтар архи тамхи намнажа. өөдэгүй муу жэшээ харуулдаг haa, бэшэ геройнуудынь юундэ хамаагүйхэнөөр ханданаб? Одоо гайхажа барахаар бэшэ. Үнгэржэ ерэхэдээ, Ритка оймhо хулууна, hүүлдэньшье бэеэ шэмхэжэ, шүүмжэлжэ үзэнэгүй. Тиихэдээ Ритка хэн гээшэб? Заhарна гү? Энэниие автор харуулнагүй. Суглаан дээрэ энээн тухай хурса хөөрэлдөөн болоо.

Имэрхүү номой олон хэнэгтэйгээр гараhаниинь гэмшэлтэй. Туужын гар бэшэгые авторта заhуулангүй, номой хэблэлдэ гү, али уран зохёолшодой холбоондо зүбшэн хэлсүүлэнгүй ябуулhанай хойшолон иимэ байна.

«Байгал» журнал Буряадай уран зохёолшодой номуудые олоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар нилээд hайшаалтай ажал ябуулна. Тиимэшье байха ёhотой юм бэзэ. Нёдондо жэлдэ журналда Н. Калашниковай «Шуhата зэбүүн саг», А. Бальбуровай «Арбан хоёр hара». Ц. Хамаевай «Үншэн хабhан», Д. Эрдынеевэй «Хуушан гэрэй газаа» гэжэ роман болон туужанууд хэблэгдэhэн юм.

Авторнууд онсо өөрын маягтайгаар мүнөө сагай байдалые зураглан харуулна. hайниинь гэхэдэ, гол герой нэгэ дороо байнагүй, хүгжэлтын али олон дабаануудые гаталжа гарана.

Журналда буряад рассказууд тон үсөөнөөр тунхаглагдана. Нёдондо гансал А. Ангархаевай «Өөхэн шулуун» «Хүүргэ» гэжэ хоёр рассказ журналда гараhан байна. Гол шалтагааниинь юуб? Али буряад рассказууд үгы юм гү? Гадна хүдөөгэй байдалые алишье талаhaa дэлгэрэнгыгээр, имагтал социальна шанар шэнжэтэйгээр харуулhан публицистикэ, очерк гэхэ мэтын жанрай бүтээлнүүд үсөөнөөр хэблэгдэнэ.

Эдэ мэтые журналай редколлеги хараадаа абажа, буряад зохёолшодойнгоо эрхим hайн бүтээлнүүдые олоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар бүришье ехэ юумэ хэхэ гэжэ найдахаар. «Литературна жэлэй дүнгүүд» тухай амаяа зохёолой, шүүмжэлэлэй асуудалаар мүн баhа hонирхолтой хөөрэлдөөн суглаан дээрэ болоо. Муунь гэхэдэ, бүхы номууд шэнжэлэгдээгүй байhaар. Москвагай «Современник» гэжэ номой хэблэлээр гараhан Д. Улзытуевай «Ая ганга», М. Жигжитовэй «Далай шадарай орон», Б. Ябжановай «Хайшаа харайнаш, хүлэг?», мүн түбэй бусад номой хэблэлээр гараhан шүлэгүүдэй номууд тушаа хөөрэлдөөн болоогүй байhaар.

Дээрэ дурсагдаhан зохёолшодой номууд тухай, мүн нёдондо «Байгал» журналда хэблэгдэhэн зарим зохёолнууд тухай эрдэмтэд В. Ц. Найдаков, Ц.-А. Дугарнимаев, Г. О. Туденов, М. И. Тулохонов, С. Т. Забадаев, Э. А. Уланов, К. Б. Соктоева болон бусад хэлэжэ, зохёохы ажалдань туhатай ажаглалта хэhэн байна.

«Литературна жэлэй дүнгүүд» тухай суглаан Буряадай ниитын эрдэмэй институдай үүсхэлээр анха түрүүшынхеэ эмхидхэгдээ. Бүхы асуудалнуудые шиидхэхын аргагүй байгдаа. Саашадаа бүришье олон хүнүүдэй хабаадалгатайгаар эмхидхэжэ, уран зохёолой талаар жэлэй туршада хэгдэhэн юумэн тухай дэлгэрэнгы хөөрэлдөө хэжэ байгаа haa, аргагүй туhатай байха hэн.

М. ОСОДОЕВ,

...ИОНЕРНҮҮДЭЙ БАЙШАНДА

...ОСТЫШЕВОЙ нэрэмжэ... пионернүүдэй городской ...нда Агууехэ Илалтын ...элэй hайндэрые угтуу... айхабтар ехэ хүдэлмэри ...жэ байна. Илалтын ...э зорюулhан юун хэггүй ёhотойб гэжэ холын ...та түсэб табигдаhан ...а.

...н түрүүн байшангаа ...оглэхэ хэрэгтэй байгаа. ...ернүүд түрэл байшангаа шэмэглэлые вести...hээ эхилээ. Газааhаа ...соор, фотомонтаж нюу...э тудаха: Эсэгэ ороноо ...алгын дайнда баатар...а харуулhан Володя ...шин, Марат Казей, Валя ... болон бусад пионер... мүнөөдэрэй эдиршүү... шанарые шалгаhан мэ... зураглhaa шэртэхэ юм. ... ойро Буряад орон... тодорhон баатарнууд — ...имир Борсоевой, Дар...апаевай, Жамбал Ту... болон бусадай зура... байна.

...эбтэ оруулагдаhан ...э ябуулгануудай нэгэн ... Бальбуров Д. Хилту...оёрой «Ажаhуухые за...» гэhэн номоор кон...ци болоно. Тэрэ конфе... март hара соо болоо. ...ээ ороноо хамгаалгын ...ехэ дайнай урда тээ ...рнүүдэй байшангай ...нуудта ябадаг байhан, ...ынь Эхэ ороноо арша...hан хүнүүдтэй уулзал... hонирхолтой байхаар ...дэнэ.

...НӨӨ ҮЕДЭ Агууехэ ... 30 жэлэй ойдо зо...дан. уран hайханай ... боложо байна. Ха... Улаан-Үдын hургуу... хабаадалсана.

...ан минии Пионернүү... байшанда ороходо. ...Үдын Октябрьска ... hургуулинуудай ...тическа коллективүү...өөлэгшэд сугларaад. ... комиссиин урда уран ... харуулжа байба. ...тын үдэртэ зорюул...аа программань хуу ...айнай түүхэhээ абта... Жэшээнь, 15-дахи hургуулиин драмкружогой гэшүүд «Геройнуудта зорюулагдана» гэhэн композици харуулаа. Поэт Роберт Рождественскиин «Реквием» гэжэ зохёолhoo абтаhан хэhэгые үхибүүд сэдьхэл хүдэлгэмөөр уншана. Суута баатар совет басаган Гуля Королевагай гүрэнэй шалгалтада бэлдэжэ байhан тухай, элhэн губиие уhатай болгожо, сэсэрлиг ургуулха гэжэ бодомжолжо байhан тухай хөөрөөн үргэлжэлхэ юм. Теэд эдиршүүлэй hайхан болодые гэнтэ эхилhэн дайн таhалдуулаа.

Эдир артистнар геройнуудайнгаа сэдьхэлэй хүдэлөөе яhала гаргажа шадана гэжэ тэмдэглэхээр. Жэшээнь, 35-дахи hургуулиин драмкружогой гэшүүдэй табиhан «Домог түүхэ иигэжэ эхилээ юм» гэжэ Я. Кижнер, А. Мозгунов гэгшэдэй найруулhан композици hонин байгаа. Тэрэ композици Советскэ Союзай Герой, генерал-лейтенант Д. Карбышевта зорюулагдана. Карбышевай роль наадаhан хүбүүн дайсанай урда үбдэг дээрээ нугархагүй, хатуу зоригтой совет хүнэй образ зураглажа шадаа. Кружогой хүтэлбэрилэгшэ военрук В. Е. Самойлов иигэжэ хэлэнэ:

— Энэ композициие удаан бэлдээбди. Пионернүүдэй байшангай методическа кабинет ехэ туhаламжа үзүүлээ.

А. Фадеевэй «Залуу гварди» гэжэ романhаа хэhэг абажа, драматическа үзэгдэл болгожо табиhан 17-дохи hургуулиин драмкружогой гэшүүд hайнаар наадаа. Драмкружогыень Н. И. Фёдорова гэгшэ хүтэлбэрилнэ.

35-дахи, 17-дохи, 25-дахи, 20-дохи hургуулинуудай түлөөлэгшэд баhал муу бэшээр наадаа. 20-дохи hургуулиинхид П. Антокольскиин «Улаан одон» гэhэн зохёол найруулжа табяа.

Пионернүүдэй городской байшан гурбан районой драматическа коллективүүдтэ туhаламжа үзүүлжэ байдаг hэн хойноо тэдэнэй репертуар түсэблэхэдэ анхарал хандуулха ёhотой. Юуб гэхэдэ, олонхи драмкружогууд түбэй уран зохёолшодой номуудые, зохёолнуудые хэрэглэнэ. Харин нютагай материалда хандаха ушар хомор хэбэртэй. Республикын уран зохёолшодой бүтээлнүүд соо Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда зорюулhан хуудаhанууд бии бшуу даа. Жэшээнь, Ж. Тумуновой «Талын бүргэд» нилээдгүй hонин зохёол гэжэ тоологдодог. Ород хэлэн дээрэ оршуулагдаhаншье аабза.

Үгышье haa, буряад уран зохёолшод Пионернүүдэй байшангай гү, али hургуулинуудай захилаар зохисотой темэдэ сценари, сценкэнүүдые, эстрадаhаа уншаха зохёолнуудые, дуунуудые бэшэхэ аргатай ха юм даа. Юрэдөө, уран зохёолшо Ц. Б. Бадмаев кукольна зүжэг бэшэхэ тухай нэгэтэ хэлэжэ байгаа бэлэй. Теэд тэрэниие найруулжа табиха арга хаана бииб гэхэдэ, Пионернүүдэй байшангай кукольна театрай кружок, Улаан-Үдын кукольна театр болоно бшуу.

ЮРЭДӨӨ, ПИОНЕРНҮҮДЭЙ городской байшанда ямар нэгэн hонирхолтой юумэ болонгүй үнжэдэггүй. Мүнөөдэр эдир зүжэгшэдэй бэлигээ харуулхада, үглөөдэр дуушад, хоорто ябагшад хабаяа туршалсаха жэшээтэй.

— Бүхы уран бэлигэй харалга табан жанраар болохоор түсэблэгдэhэн байгаа. Хатар, бальна хатар, уран уншалга гэhэн жанраар харалга үнгэрэнхэй. Жэшээнь, уран уншалгын харалга «Эсэгэ оронoй баатар сэрэгшэд, бидэ таанарые ходо hанажа ябадагбди» гэhэн уряа доро үнгэрөө.

— Майн 19-дэ — Пионерэй hайндэртэ оперно театр соо түгэсхэлэй харалга болохо. Хүүгэдэй уран бэлигтэ дуратайшуулые уринабди, — гэжэ Пионернүүдэй городской байшангай директор Н. А. Николаева хэлэбэ.

Ц. ДОНДОГОЙ.

БурАССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

ШУБУУНАЙ ХАБАРАЙ АГНУУРИ ХОРЮУЛТАЙ

РСФСР-эй Главохотын 1975 оной мартын 27-ной 99-дэхи приказтай зохилдуулан, мүн хээрын болон уhанай шубуудай үсөөн болоhон ушарhaa, Буряадай АССР-эй бүхы газар нютагуудта 1975 оной хабар хээрын ба уhанай шубуу агнаха ябадалые хориxo гэhэн тогтоол Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет 1975 оной апрелиин 7-до гаргаба.

Тэрэ тогтоолой үндэhөөр республикын ангуушадай ба загаhашадай болон байгаали хамгаалха бүлгэмүүдтэй, Буряадай АССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй Министерствэтэй болон ой модоной ажахын министерствэтэй, мүн «Байкалрыбводтой» хамтаран, хабарай үедэ хулгайгаар агнаха ябадал хорихын тула зохихо хэмжээнүүдые абахыень, мүн энэ хэрэгтэ хэблэл, радио болон телевидени үргэнөөр хэрэглэхыень республикын агнуури-олзоборилгын управлениие уялгалhан байна.

Мүн агнуурнин газарнуудтахи гурим сахилгые нарииаар хинахыень, хабарай агнууриин хорюул бэелүүлхыень дээрэ заагдаhан эмхи зургаануудта даалгагдаба.

«ОДОН МИНИИ ХААНАБШИ?»

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театр залуу драматург Д. Дылгыровэй «Одон минии хаанабши?» гэжэ шог ёгто, энеэдэ наадатай зүжэг hаяшаг найруулжа табяа. Энэнь авторай гурбадахи зүжэг болоно.

Энэ зохёол мүнөө үеын хүдөөгэй байдалда зорюулагдана. Үшөө шиидхэгдээгүй, зарим ушарта бэрхэшээлтэй үйлэ хэрэгүүд али олон дайралдаhaар. Энэ мэтые автор өөрын нюдөөр онобшолон хаража, шогтой маягтайгаар шүүрдэжэ, харагшадай үзэмжэдэ табиhан байна. Хэнэйшье мэдэhээр, мүнөө сагай байдал тухай уран хурсаар, үнэншэмөөр бэшэхэнь бэрхэтэй ха юм. Илангаяа үеынгөө хүнүүдэй абари зан, түхэл шэнжые тус тустань зураглан харуулхада орёо хүшэр, тиихэдэ бэлиг шадабари хэрэгтэй.

Шубуунай фабрикын директорээр hая томилогдоhон хүнэй ажалдаа албан хойрогоор хандадагые, тиигэхэ мүртөө бүри дээгүүр тушаал эзэлхээ эрмэлзэhые шүүмжэлэн, ёгтолон харуулна. Тиигэхын тула уран hайханай али бүхы онол аргануудые тон шадамараар гэхэ гү, али хэмжээн соонь хэрэглэжэ, герой бүхэнэйнгөө hанал бодолые гүнзэгырүүлжэ, доторой гүйсэтэй болгожо шадаа. Фабрикын директор үнэхөөрөөшье дээрэлхүү зантай, халтад лэ гэхэдээ ноёрхожо hалахагүй, шадаал haa дээгүүр тушаалтай болохые эрмэлзэнэ. Тиигэхын тула ямаршье гэмгүй хүнүүдые худалаар хардажа гэхэ гү, али мэхэ гоходоо оруулжа, шубуунай «үүлтэр» hайжаруулааб гэжэ байгаад hаахарна. Гүрэн түрын удха шанартай ажал хэжэ, шубуунай үүлтэр «hайжаруулжа» байhан нэрэтэй болоод, нэрэ хүндэтэй болохые эрмэлзэнэ. Инаг дуратай Долгор басагые мэхэдээ оруулаад, шубуудые үхүүлжэ байhан гэмтэн болгожо, өөрөө ямаршьегүй гарахаб гэжэ hанаха юм. Үнэн дээрээ Балдан хүнгэн hанаатай, секретаряар хүдэлдэг Залаахан гэжэ сэбэр hайхан басагандa тэрэл дороо дурланхай, гоё hайхан үгэнүүдые хэлэжэ, инаглан шэртэжэ hаланагүй.

Энээндэнь яhала үнэншэмөөр, директорэй хазагай буруу аашада дура гутамаар болоно. Зангилаань нилээд шангадажа, тиимэ бэлээр задалагдахагүй гэжэ hанахаар. Теэд шубуунай фабрикада гэнтэ хубилалта болоно. Туяана гэжэ залуу парторг эндэ хүдэлхөөр эльгээгдэжэ, Балданай хэhэн хамаг муу юумые элирүүлнэ. Иигэжэ Балданай хуймаhан юумэн буруу hүрэжэ, ямар хүн байhаниинь мэдэгдэнэ.

Зүжэгэй мушхалаатай зүрилдөөн иимэ. Гэбэшье энээндэнь балай үнэншэхөөр бэшэ гэхэ гү, али энэ зүрилдөөе хүсөөр шахуу хэhэн шэнги hанагдана. Геройнуудайнь абари зан, түхэл шэнжэ гүнзэгырүүлэгдээгүй. Дээгүүр тушаалда дуратайшуулые, албан хойрог аашатай гаргаашадые, бэеэ дээгүүр абагшадые шүүмжэлhэн, али бүхы талыень уран hайханай аргаар ёгтолhон, наадалhан, зүб тобшолол хэhэн зүжэгүүд бэшэгдэхэ ёhотой юм бээзэ. Тиихэдэ Д. Дылгыров зүжэг доторoo социально-философско тобшолол гүйсэд hайнаар хэжэ шадаагүй, геройнуудайнь hанал эрмэлзэл нэгэл тиимэ hанаhанда хүрөөгүй, мүнөө үеын үндэр эрилтын зэргээр хэгдээгүй. Зүжэг найруулгада уни хада хэрэглэгдэhэн зүйлнүүд дайралдана.

Ямар юумэниинь онсо илгарнаб? Түрүүшээр, ажабайдалда hаад тойбо хэдэг геройнуудай абари зан, түхэл шэнжэ тобойжо гарана. Жэшээнь, шубуунай фабрикын директор Балдан (артист Ч. Гуруев), тэрэнэй үрөөhэн бөөрэ болохо Дандар (артист С. Рабсалов), секретарь басаган Залаахан (артистка Л. Егорова) гэгшэдые бидэ үзэн яданабди. Зүгөөр эдэнэй түхэл шэнжые тодо хурсаар гаргахын тула артистнар бүхы бэлиг шадабаряа элсүүлжэ наадаа. Буряадай АССР-эй габьяата артист С. Рабсалов билдагуушa, хоёрой хоорондо hаймhарижа ябадаг. Дандарай рольдо нар оруулжа наадаhанай ашаар энэ образ тобойн элирнэ. Сценэ дээрэ гэнтэ гаража ерэнэ. Тиин ёhотойл үбгэн шэнги бэеэ абажа ябахань, үгэ бүхэнөө зорюута шангадхан татажа дуугархань hайшаалтай. Урдань сэбэр hайхан гэхэ гү, али имагтал урагшаа тэгүүлhэн, дэлгэр hайхан hанал эрмэлзэлтэй рольнуудта Ц. Пурбуевай ходо наадаhыень мэдэнэбди. Энээндэнь дадаhаншье байгаабди. Харин мүнөө тад ондоо түхэлэй рольдо наадажа, зүжэгэй гол шэглэлые бэедээ даажа, хүгжэлтыень гүйсэтэй болгоhондонь баясахаар. Энэнь артистын амжалта гээшэ.

Парторг Туяана Дармаева (артистка Д. Сангажапова) одоол тааража. фабрикын ажахые даагша бодото бэеэрээ ябана гэхээр наадаhан байна. Дандарта дурагүйдэхэ, наадалан энеэхэ ушартай hуунабди. Зүжэгэй удхые зүбөөр ойлгожо, Дандарай hанал эрмэлзэлые зүрхэ сэдьхэлдээ дүтөөр хадуун абажа, үнэншэмэ тодо хурса образ гаргажа шадаа.

Артистнар үнэхөөрөөшье жэншэдгүй hайнаар наадана. Энэнэй ашаар режиссёр Ц. Цыренжапов зүжэгэй үзэгдэл бүхэниие тон зүбөөр, өөрын онсо маягтайгаар найруулжа, буряад драмын театрай ёhо гуримые сахижа, hонирхолтой hайн зүжэг бэлэглээ. Артист бүхэн шадал зэргээрээ наадаха аргатай. Режиссёр тэдэниие хашажа, түргэдхүүлжэ байнагүй. Герой бүхэн өөрын үгэ хүүртэй, сценэ дээрэ бэеэ абажа байхадань, наадахадань үгэ бүхэниинь таарана, шэхэндэ аятайгаар дуулдана. Энэ талаар, хэнэйшье мэдэhээр, режиссёр ехэ юумэ хээ.

Нимэл ушарhaa Буряадай АССР-эй габьяата артист Ц. Пурбуевай бэлиг шадабари гүйсэдөөр задаржа, олон янзын рольдо ямаршьегүй hайнаар наадаха байhаниинь элирээ. Солхобов гэжэ үбгэнэй рольдо наадажа, ялас гэмэ хурса образ гаргажа шадаа. Зүгөөр энэ үбгэжээлдэ тиимэшье ехэ юумэн үгтэнэгүй, үзэгдэлшье бүхэндэ хабаадалсанагүй. Харин Ц. Пурбуевай өөрын онсо маягтайгаар гэхэ гү, али имагтал өөрын шэнжэ ша-

ТЕАТР

бэеэ гүйсэд hайнаар харуулжа бираагүй. Энэ басаганай хэхэ юумэн яhала бии. Тиигэбэшье артистка драматургын текстhээ хадууржа шаданагүй. Эндэ артистка зэмэтэй бэшэ. Харин энэ рольние гүнзэгырүүлхэ, бүхы үйлэ хэрэгыень гүйсэтэй ульгам болгохо тушаа автор бодомжолхо ёhотой. Билдагууша Балданай «инаг дуран» парторгын хэhэн хэрэгые. тиигэхэ мүртөө нюур шарайе халхалжархина.

Юрын рольнуудта наадаhан артистнар нилээд hонирхолтой образ гаргажа шадаа, шадахашье байна. Жэшээнь, шубуушад Долгор (артистка Н. Абидаева). Бальжит (артистка С. Уладаева) — эдэ хоёртой үдэр бүри уулзажа байhан шэнги hанагдана. Инкубаторна цехые даагша Долгор дэлгэр ууужам сэдьхэлтэй, ходо урагшаа тэгүүлжэ ябаhан хүн. Муу юумэ hанажа ябадаггүй, гэдэргэнь шүүжэ үзэдэггүй дээрэhээ Балданда дурлажа, hүүлэй hүүлдэ худалаар хэлэхэ баатай болоно. Сэлмэг hайхан инаг дуранай түлөө тиигэнэ. Долгорой абари зан, түхэл шарайе артистка зүбөөр харуулаа. Тиимэhээ Долгорые хайрлаха, тэрэнтэй хамта сэдьхэлээ зобохо ушартай байгаабди. Буряадай АССР-эй габьяата артистка С. Уладаева оншыень оложо, хэншье хүнэй сошордомоор дуугаржархидаг заншалтай. Тиигэншьегүй яахаб даа. Тэрээнэй Бальжит сагаан hанаатай, бодожо ябаhанаа сэхэ руунь буулгажархидаг байна. Тиимэhээл шубуушан Бальжидай образ бусадайхиhaa онсо илгарна.

Эрдэмтэ болохые эрмэлзэhэн Лубсан мүн баhа өөрын хараа шэглэлтэй. Ганса ном шудалжа эрдэмтэ болодоггүй, харин ёhотой эрдэмтын ажабайдалтай нягта холбоотой, тиихэдэ эрдэмтэ ажабайдалай бүхы юумэ hайн ойлгохо, мэдэхэ зэргэтэй гэжэ автор hануулна. Энэниинь залуу артист А. Жыгмитов зүбөөр ойлгожо, энеэдэгэй образ гаргаhан байна. Гэнтын усалhaa боложо, гэр бүлэеэ гээhэн Рабдан түрүүшээр гансаардана. зарим даа hогтуу ябана. Артист В. Кондратьев энэ рольдо наадахадаа, олон янзын образ адли тэгшээр харуулжа шадахаа байhанаа мэдүүлээ. «Ганса сусал гал болодоггүй, ганса хүн айл болодоггүй» гэдэгтэл, Рабдан эбтэй эетэй коллективэй ашаар бодото шарайгаа харуулжа, зүб харгыда ороно.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, юрын хүнүүдэй ажабайдалтай, тэдэнэй абари зантай, түхэл шэнжэтэй танилсажа, ажабайдалнай дундаршагүй баян гэжэ үшөө дахин мэдээбди. Мүнөө сагай байдал сценэ дээрэ мүндэлөө. Энэ талаар драматург, мүн театрай коллектив яhала hайшаалтай зүжэг харагшадтаа бэлэглээ гээшэ.

В. МУРУЕВА,
Буряадай ниитын эрдэмэй институдай хүдэлмэрилэгшэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Дандар — Буряадай АССР-эй габьяата артист С. Рабсалов, 2. Солхобов — Буряадай АССР-эй габьяата артист Ц. Пурбуев, Туяана — артистка Д. Сангажапова.

К. МУНКУЕВАЙ фото.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

КУБА ПАРТИИНГАА СЪЕЗДДЭ БЭЛДЭНЭ

ГАВАНА. Түүхэтэ хэрэгтэ Коммунис партиингаа нэгэн съезддэ Кубын арад ...нэ байна. Кубын коммунистнуудай энэ жэлдэ болохо хуралдаае социализм ...уйха хэрэгтэ республи... туйлалтануудай харалга гэhэн Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюро... урада харюу болгон, ...д зохёон байгуулхы ... ажал ябуулгадаа шэнэ ...лануудые туйлажа, ...ые угтахын тула бүгэ...дай үргэн хүдэлөө ...рүүлээ. Тиин хүдэлмэ... болон таряашад съез... ажалайнгаа рекорд..., эрдэмтэд — шэнэ ...түүдые, зохёохы ажал... интеллигенци өөhэдынгөө ... бүтээл зохёолнуудаа ...ана. Ороной үргэн нии... олхинүүдэй гүйлтаар ...артиин хүтэлбэрилгын ... шиидхэбэриин ёhoop, ... «Компартиин нэгэ... съездын жэл» гэжэ со...доо.

...алдаа амжалта туйла... Компартиин нэгэдэхи ... угтая!» — Кубын ...шадай профцентрэй На...льна Советэй ниислэл... болоhон заседани иимэ ... доро үнгэрhэн байна. ...ин габшагай ажал — ... нэгэдэхи съезддэ!» ... комсомолой гаргаhан ...ые ороной бүхы за... ... дэмжээ. Предприя... зургаанууд болон ...нуудта үнгэрhэн суглаанууд дээрэ хүдэлмэришэд, алба хаагшад болон студентнэр коммунистнуудай хуралдаанай хүндэлэлдэ дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абана.

Съезддэ бэлдэжэ байхадаа, коммунистнууд ажалшадай соёл сурталай хэмжээе дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлые эдэбхижүүлhэн байна. Тиин марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, тэрэшэлэн КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Куба ошоhонтой холбоотой материалнуудые шудалалга энэ хэрэгтэ шухала үүргэ дүүргэнэ.

СОВЕТ ОРОНОЙ ТҮМЭР ЗАМ

ПРАГА. 10,8 мянган мориной хүсэтэй двигательнүүдэй, часай 200 хүрэтэр километр түргэнөөр ябаха «Ч С-200» гэжэ шэнэ электровоз совет түмэр замшадай захилаар Чехословакиин Пльзень хотодохи Ленинэй нэрэмжэтэ «Шкода» комбинадай локомотив бүтээдэг завод гаргаhан байна. Энэ баатар хүсэтэ электровоз Москва-Ленинград гэhэн замда «Русская тройка» гэжэ курьерскэ экспрессүүдые жолоодохоор хараалагданхай.

Хоёр долоон хоног соо заводто үнгэргэгдэhэн туршалганууд шэнэ локомотивай бүхы гол оньhон түхеэрэлгэнүүдэй бата найдамтай, огто аюулгүй байhые элирүүлэн харуулаа.

Ерэхэ табан жэлэй hүүлэй жэлнүүдтэ тус предприяти «ЧС-200» электровозуудые бүтээжэ, СССР-тэ эльгээхынгээ хажуугаар, СССР болон Венгритэй нягтаар харилсан ажаллажа, СЭВ-эй гэшүүн оронуудта зорюулан, город шадарай хурдан ябадалта электропоезднуудые бүтээн гаргадаг болохо ёhотой. Тиин ерэхэ табан жэлэй hүүл болотор иимэ 250 состав бүтээжэ, гансал Советскэ Союзда эльгээхээр хараална.

ТҮРГЭНӨӨР, hАЙНААР

БЕРЛИН. Арадай засагай жэлнүүдтэ ГДР-тэ 1,7 миллионhoo олон гэр баригдаа.

hүүлэй жэлнүүдтэ республикын барилгашадай ажалда ехэ хубилалтанууд болоо — гэрнүүд hураггүй түргэнөөр, hайнаар баригдана, баhа тэдэнэй газаа түхэл урданайхиhaa үзэмжэтэй, hайхан болоно. Хэрбээ хорин табан жэлэй урда тээ ГДР-эй барилгашад жэлдээ 30 мянган гэр ашаглалгада тушаадаг байгаа haa, мүнөө дунда зэргээр 100 мянган бүлэ шэнэ байрада орожо түбхинэнэ.

Гэрнүүдые олоор барихын хажуугаар, мүн худалдаа наймаанай, коммунально-ажаhуудал хангалгын бүлэг предприятинуудые, hургуули, хүүгэдэй саад болон яслинуудые бариха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Юрэдөөл, шэнэ гэртэ орожо түбхинэhэн хүнүүдэй хамаг юумээр хангагданги байхын тула бүхы юумэн хэгдэнэ бшуу.

Гэр байрын жасые hэльбэн шэнэлэлгэ баhал шухала зорилгонуудые барилгашадай урда табина: юундэб гэхэдэ, республика дотор 6 миллионhoo олон гэр 60 гаран жэлэй урда тээ баригдаhан хадаа мүнөө хуушараа.

Тиин СЕПГ-гэй VIII съезд гэр байрын асуудалые 1990 он болотор эсэслэн шиидхэхэ гэhэн зорилго парти болон арадай үмэнэ табиhан байна.

ГДР-тэ гэр барилга жэлhээ жэлдэ хурдан түргэнөөр хэгдэдэг болоно. Удаадахи табан жэлдэ болбосон түхэлтэй 750 мянга шахуу гэр барихаар хараалагданхай.

БҮД НЭХЭДЭГ ХИЗААРАЙ ШЭНЭ МЭРГЭЖЭЛ

ВАРШАВА. Польшын бүд нэхэдэг хизаар — Лодзиин воеводство мүнөө шэнэ мэргэжэлтэй боложо байнхай. Ороной үшөө нэгэ промышленна район тэрэнэй дэбисхэр дээрэ мүндэлжэ эхилээ. Энэ хадаа ПНР-эй байгуулагдаhанhaa хойшо арбан табадахи шэнэ район болоно.

Белхатув гэдэг багахан уезднэ хото шадар хүрин нүүрhэнэй баян нөөсэ олоhон геологууд ороной экономическа карта дээрэ энэ заhабари оруулhан байна. Мүнөө багахан тосхон hуурин нуудай байhан газарта түлишын хүсэн түгэс бааза байгуулагдана. Тиин эндэ 40 миллион тонно тухай хүрин нүүрhэн малтан абтаха, «Роговец» ба «Осины» гэдэг ууралаар хүдэлдэг мантан томо станцинууд хамта дээрээ 5 миллион квт. хүсэндөө хүрэхэ. Тэдэ 1980 ондо түрүүшынгээ элшэ хүсэ үгэхэ юм.

Мүнөө тус районой барилгын талмай дээрэ хабсаргагшад, инженернүүд, техникүүд, элдэб мэргэжэлэй хүдэлмэришэдэй олон мянган хүнтэй коллектив ажаллажа байнхай.

(ТАСС).

АГУУ ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ИЛАЛТА ТУЙЛАХЫН ТҮЛӨӨ

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн бүхы совет арадуудые нягтаруулан нэгэдхэжэ, фронт тыл хоёрой таһаршагүй холбоое элирхэйлэн харуулаа бэлэй.

Манай республикын Баргажанай аймагай ажалшад фронтдо туһалха хэрэгтэ хамсыгаа шуужа ороо һэн. 1941 оной июниин 23-да бүлэг басагад, партиин гэшүүндэ кандидадууд В. Морфина, И. Массовер, комсомолой гэшүүд В. Устюгова, Л. Молчанова гэгшэд мэдүүлгэ соогоо иигэжэ бэшэһэн байдаг: «Советскэ Союзда Германиин доболоод байхадань, бидэнние Улаан Армиин частьнуудта эльгээхые гүйнабди. Улаан Армиин сэрэгшэдтэй хамта эрэлхэг зоригтойгоор социалис Эхэ ороноо хамгаалхаар бэлэмди гэжэ найдуулнабди».

Иимэрхүү мэдүүлгэнүүд олон байгаа. Баргажан нютагһаа хамта дээрээ 3.724 хүн Эсэгэ ороноо хамгаалхаяа дайнда ошоһон юм. Тэдэнэй хахадынь гэртээ бусаагүй...

Нютагаймнай хүбүүдэй баатаршалга үнгэрэгшэ дайнай хуудаһанда алтан үзэгүүдээр бэшэгдэнхэй. Партизанска бригадын командир байһан, Ленинэй ордено Гуржап Очиров, дайшалхы танкын экипаж — аха дүү Козулинтан, пулемётчик Шагдур Гундупов, аха дүү Чирковтон, Бояновтан, Шрагер болон бусадай нэрэнүүд арад зоной дурасхаалда үлэнхэй.

Баргажан нютагай хүбүүд Ленинград, Москва, Сталинград болон бусад хотонуудые хамгаалалсаһан, Зүүн Европын гүрэнүүдэй ниислэл хотонуудые дайсанай һабарһаа сүлөөлэлсэһэн, Берлиниие дайлан абалсаһан байна.

Дайнай үедэ нютагтаа байһан хүн зон ажалай баатаршалга гаргажа, бүхы хүсэ шадалаа дайсаниие дараха хэрэгтэ зорюулдаг байгаа. Жэшээлхэдэ, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд (Нестериха тосхон) митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, «гүрэнэй бүхы түсэб-даабаринуудые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэбди» гэжэ мэдүүлһэн юм.

Аймагай лесхозой хүдэлмэрилэгшэ Ф. Реховский 1941 оной августда «Баргажанай үнэн» газетэдэ толилогдоһон бэшэг соогоо иигэжэ бэшээ һэн: «Граждан дайнда хабаадалсаһанби, хэрбээ хэрэгтэй болоо һаань, мүнөөдэршье гартаа буу барижа, Эхэ ороноо хамгаалхаар болонби. Оборонын фонд байгуулха гэһэн дурадхалые баяртайгаар дэмжэнэб».

Оборонын фонд байгуулха Улаан Армиин һүртэ хүсые арьбадхахын түлөө зөөри суглуулха хэрэг совет арадуудай Эхэ орондоо хизааргүй дуратай байһые гэршэлһэн баримта байһан юм. Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Һүбэ тосхон) ажалшад 1 тонно үгэрсэ, 1 тонно капуста, 5 центнер загаһа, 2 центнер һонгино оборонын фондо тушаагаа бэлэй.

Улаан Армида туһалха ябадал улам үргэдэжэ байба. Энэ хэрэгые партийча организацинууд ударидадаг байгаа. Партиин райком ганса 1943 ондо 350 гахай, 544 үхэр мал шахаха гэһэн шиидхэбэри гаргаа һэн. Тиихэдэ 1.000 хони, 200 гахай, 80 центнер хартаабха, 30 центнер овощ оборонын фондо оруулха гэжэ шиидэһэн бэлэй.

СССР-эй Верховно Главна командалагшада эльгээһэн (1943 оной май) телеграмма соогоо Баргажанай аймагай ажалшад 2.817.000 түхэриг оборонын фондо суглуулба гэжэ мэдүүлһэн байдаг. Тиихэдэ хэдэн мянган толгой мал, хэдэн зуугаад центнер һүн арад зоной зүгһөө тушаагдаһан байгаа.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой соёлой байшан соо нимэ телеграмма шэл доро хадагалаатай байдаг: **«Колхозой түрүүлэгшэ Буянта Цыренжаповта, партийна организациин секретарь Содном Ешиевтэ, мал ажалай талаар түрүүлэгшын орлогшо Буда Раднаевта.**

Самолёт ба танкнуудые бүтээхын түлөө 293.000 түхэриг мүнгэ суглуулһанай, Ленинэй городто туһалһанай түлөө Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой колхозниигууд ба колхозницануудые аха дүүгэй ёһоор амаршалнаб, Улаан Армиин зүгһөө баяр баясхалан хүргэнэб. И. Сталин».

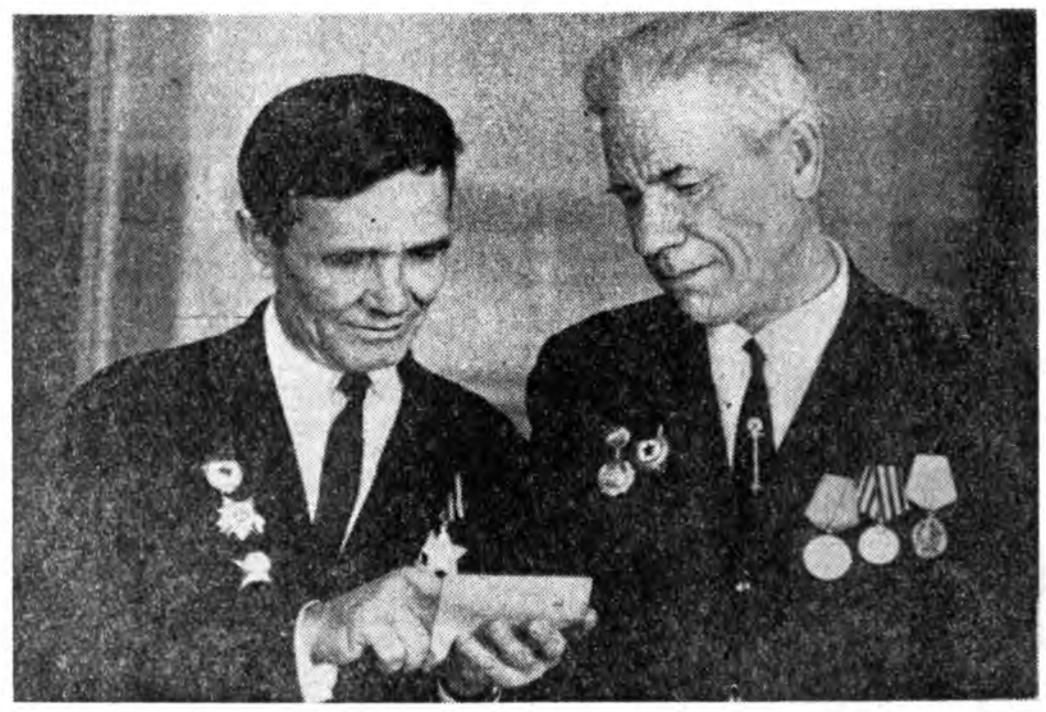
Аймагай хүдөөгэй ажалшад болон промышленна предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшад илалта туйлахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа хайрлангүй ажалладаг байгаа.

Мүнөө манай аймагай ажалшад Агуухэ Илалтын 30 жэлэй ойе угтуулан, юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые болзорһонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байнхай. Гүрэндэ мяха, һү худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэбэ.

Д. ГЫРГЕНОВ,
Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай ветеран.

Манай штатнабэшэ корреспондент О. Цыбиковэй буулгаһан зураг дээрэ дайнай ветеранууд — Павел Васильевич Сафарчев, Павел Антонович Дымшаков гэгшэдые харанат. Тэдэнэр үхэр буугай хоёр командир, запасай хоёр сержант һаяхан М. Н. Хангаловай нэрэмжэтэ хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей соо уулзаа.

Хоёр Павел гвардейскэ 83-дахи дивизидэ алба хэһэн байна. Тэдэнэр Смоленскэ областиин Высокое тосхон шадар болоһон шанга тулалдаан тухай һанан һанан хөөрэлдэнэ. Тиихэдээ гвардеецүүд фашис танкнуудай добтолгые үгы хэжэ шадаһан байгаа. Сафарчев гиихэдэ дүрбэн, харин Дымшаков гурбан танк хюдаһан юм. Тэрэнэйнгээ түлөө хоёр командир «Баатаршалга харуулһанай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаа бэлэй. Дайнай ветеранууд мүнөө Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг.

ВЕТЕРАНУУДТАЙ УУЛЗАЛГА

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таһагай улаан булан соо милициин, дайнай ветеранууд, ажалай түрүүшүүл олоороо сугларба. Тэдэнэр таһагай залуу хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзаһан байна. Дайшалхы болон ажалай шэн габьяа харуулһанайнгаа түлөө гүрэн түрын хайра шагналнуудые — орден, медальнуудые энгэр дундаа яларуулһан хүндэтэ айлшад уулзалгада хабаадалсахаяа ерээ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, «Прибайкалец» колхозой һаалишан, Ленинэй ордено Екатерина Иннокентьевна Боротникова, Итанцын леспромхозой комсомолой гэгээрэлэй һургуулиин пропагандист, дайшалхы Улаан Тугай, Улаан Одоной хоёр ордено Пётр Самсонович Журавлёв, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай I-шатын, Улаан Одоной хоёр ордено Петр Тыргошеевич Балдаев, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай II шатын, Улаан Одоной орденуудта хүртэһэн Иван Яковлевич Гордовой, ОВД-гэй органуудта 30 жэлдэ хүдэлһэн Григорий Петрович Шалваков гэгшэд сугларагшадай дунда харагдана.

— Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда хабаадалсаһан намда залуу үетэн таанартайгаа уулзахада тон ехэ баясамаар байна. Агуухэ Илалтын 30 жэлэй элдарта ойн һайндэр дүтэлөө. Дайнай һүүлдэ түрэһэн залуу үетэн энэ 30 жэлэй туршада ямаршье зоболон, бэрхэшээл үзэнгүй урган хүмүүжээ гээшэ. Фашизмһаа дэлхэйн арадуудые абарһан манай арадай баатаршалга һүр жабхалантай байна. Энээн тухай хэтэ мүнхэдөө һанажа ябаха хэрэгтэй, — гэжэ И. С. Журавлёв хэлээ.

Уулзалгада хабаадалсаһан бусад хүнүүд ажалдаа, ажабайдалдаа амжалтатай ябахыень залуушуулда хүсэбэ.

Милициин лейтенантнууд Т. Игнатьев, Н. Ломако гэгшэд залуу хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө үгэ хэлэбэ.

— Хүндэтэ ветерануud, танай нэрэдэ хүрэмэ уг залгаламжалагшад байхаар хододоо оролдожо ябахабди гэжэ тангариглана бди, — гээд тэдэнэр найдуулаа.

П. ГРИГОРЬЕВ.

АНГУУШАДАЙ БААЗА

Холын агнууриda гараһан хүнүүдэй байра байдал һайжаруулха талаар Хойто-Байгалай аймагта горитой хэмжээнүүд абтажа байдаг. Аймагай «Коопзверопромхоз» энэ жэлэй май һараһаа ангуушадай тайгада гаратар хоёр шэнэ бааза байгуулха юм. Тэрэ баазанууд дээрэ 30 гэр баригдаха. Тиихэдэ аймагай колхоз, совхозууд өөһэдынгөө ангуушадта 15—20 шэнэ гэр барихаар түсэблэнхэй.

Мүнөө ангуушадай холын баазануудта 7 радиостанци тодхоогдоо. Агнууриин газар сэбэрлэхэ, заһабарилха, ангуушадай байра байдал һайжаруулха талаар энэ жэл 10 мянган түхэригэй хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой.

Манай корр.

БАГДАД

Ирак-совет хани барисаанай митинг

ТАСС

Ирагай ба Советскэ Союзай хоорондын хани барисаан, харилсаа холбоон тухай договорто гар табигдаһаар гурбан жэлэй ойдо зорюулагдаһан Ирагай олониитын түлөөлэгшэдэй митинг Багдадай университедтэ болобо.

БААС гэдэг партиин нютагай хүтэлбэриин гэшүүн, Революционно командованиин Соведэй гэшүүн, Ирагай түрүү үзэлтэй национальна-патриотическа фронтын генеральна секретарь Н. Хаддад, ирригациин министр, Ирак-совет хани барисаанай бүлгэмэй түрүүлэгшэ М. Ат-Талабани, гүрэнэй министр А. Абдалла, Ирагай Коммунис партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн З. Хейри болон ороной политическэ, ниитын эмхинүүдэй бусад хүтэлбэрилэгшэд эндэ байгаа.

М. Ат-Талабани митинг нээхэдээ, хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай совет-иракай договорто 1972 оной апрелиин 9-дэ гар табигдаһаар 3 жэлэй ойе тэмдэглэхээ сугларбабди гээ.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ

Социалис оронуудай студентнэрэй Москвадахи уулзалга тухай материалнуудые, энэ уулзалгада хабаадагшадта КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй эльгээһэн амаршалгые олон оронуудай хэблэл үргэнөөр толилно.

Апрелиин 14-дэ Кремль соо эхилһэн совет-ирак хөөрэлдөөнүүд тухай политическэ шэнжэлгэнүүдые толилходоо, элдэб асуудалнуудаар совет-ирак харилсаан хүгжэжэ байна гээд газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Гитлеровскэ фашизмын һамна бута сохигдоһоор 30 жэлэй ойн урда тээхэнэ гадаадын хэблэл олон материалнуудые тунхаглахадаа, хүн түрэлтэнэй гэрэлтэ һайхан ерээдүйн аша туһада совет арад залиршагүй мүнхэ баатаршалга гаргаа гээд сэгнэнэ.

1973 оной Майн 1-дэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудые Чехословакиин, «Руде право» газетэ шэнжэлхэ зуураа, совет общественэ саашадань хурдан түргөөр хүгжөөхэ, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулха, арадуудай хоорондын харилсаа холбоо хүгжөөхэ, эдэнэй аюулгүй байдал хангаха гэһэн КПСС-эй XXIV съездын хараа бодолые КПСС-эй ЦК-гай энэ жэлэй Майн 1-нэй Уряанууд элирхэйлэн гэршэлнэ гэжэ тэмдэглэнэ.

Камбоджын патриодуудай дайшалхы амжалтанууд тухай дэлхэйн хэблэл мэдээсэнэ. Индохитадтахи арад зондо харша хархис захиргаануудай нэгэн хосорон һалаха туйлдаа хүрөө — гэжэ Польшын «Глос працы» газетэ бэшэнэ.

(ТАСС).

ПАРИЖ

Чилиин патриодуудай ами наһыень абарха

ТАСС

«Чилиин Компартиин генеральна секретарь Луис Корваланай. Арадай нэгэдэлэй бусад ажал ябуулагшадай ами наһан аюулда ороод байна гэжэ «Юманите» газетэ бэшэнэ.

Фашис хунтын хашалта харшалалта хэдэг зургаан — национальна тагнуулай захиргаан (ДИНА) эдэнэр зугадан тэрьедэхэдээ болохо гэжэ айһандаа тэдэниие ганса хүнэй һуудаг камеранууд соо хаахые эрмэлзэнэ. Луис Корвалан, Карлос Матус, Фернандо Флорес, Анибаль Пальма, Педро Рамирес гэгшэд тамалан зобоогдожо байна.

НЬЮ-ЙОРК

Эрид буруушаалга

ТАСС

Урда Вьетнамай үхибүүдые хашалта харшалалтаар, баалалтаар Холбоото Штадууд руу абаашажа байһан хорото муухай ябуулгануудые США-гай Комунис партиин генеральна секретарь Гэс Холл эрид буруушааба. Бага балшар үхибүүдые хүсөөрөө Эхэ оронһоонь һалгааха гээшэ хүнэй ой ухаанда орошогүй гутамшаг муухай, зэрлиг бүдүүлиг аааша ябадал болоно гээд «Дейли уорлд» газетэ бэшэнэ.

ЛИССАБОН

Хамтын ябуулгануудай эшэ үндэһэн

ТАСС

Зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй ба Португалиин политическэ партинуудай хоорондын хэлсээндэ эндэ гар табигдаа. Энэ хэлсээн ДВС-эй ба ороной политическэ партинуудай хамтын ябуулгануудай эшэ үндэһэн, Португалиин шэнэ Конституциин гол хубинь болохо юм.

Политическэ зургаан парти, эдэнэй дунда Португалиин демократическа хүдэлөөн, Португалиин Коммунис парти, арадай-демократическа ба социалис партинууд хэлсээндэ гар табиһан байна. Республикын президент Ф. Кошта Гомеш ДВС-эй үмэнэһөө гар табяа.

Ф. Кошта Гомеш гар табилгын ёһололой үедэ үгэ хэлэхэдээ, хүшэр бэрхэшээлтэй туршалгануудай жэл орон доторхи демократическа хүгжэлтэнүүдые Конституциин замаар ябуулха шухала гэжэ апрелиин 25-най революциин түлөө түүхэтэ харюусалгатай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөе этигүүлһэн байна гээ.

КАИР

Афро-азиин һаналаа нэгэдэлгын хуралдаан

ТАСС

Азиин, Африкын оронуудай Бандунгда болоһон түүхэтэ конференциин 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан «Бандунг ба Афро-Азиин һаналаа нэгэдэлгэ» гэһэн уласхоорондын уулзалга эндэ болобо. Азиин, Африкын 70 ороной, уласхоорондын демократическа эмхинүүдэй, национальна-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдэй түлөөлэгшэд энээндэ хабаадаа.

Уулзалгада хабаадагшад ниитэ деклараци баталан абаба. Бандунгын конференциин уг зорилго Азиин, Африкын, Латиин Америкын арадуудай дунда үргэнөөр бэелжэ байна гээд деклараци дотор тэмдэглэгдэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

К. Вальдхаймай элидхэл

ТАСС

ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхайм Дүтын Зүүн зүгэй байдалые дары гуримшуулан шиидхэжэ, дэлхэйн энэ райондо бата эб найрамдал хангаха шухала гэжэ хэлэбэ.

Һүүлэй зургаан һарын турша соо энэ райондо ООН-ой онсо яаралтай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хэһэн ажал ябуулга тухай К. Вальдхайм дэлгэрэнгыгээр тогтохо зуураа, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй тогтоолнуудай үндэһөөр эндэ амгалан байдал һэргээгдэхэ байна гээ.

Египедэй-Израилиин секторто ООН-ой сэрэгүүдэй байха болзор апрелиин 24-дэ гүйсэхэ юм. Энэ болзор һунаахыень Генеральна секретарь Аюулгүйн Соведтэ дурадхаба.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — В. Маяковский. «Как живой с живыми» — уран зохёолой дамжуулга. 10.50 — «Түрэл орон доторнай». Казахай Совет Социалис Республика. 11.20 — «Ород хэлэн». 12.05 — «Т. Синявская дуулана». 12.35 — «Машина яажа үбшэлөөб» — мультфильм (үнгэтэ). 12.40—12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Хүхюу стартнууд» (үнгэтэ). 13.45 — «Шатарай һургуули». 14.15 — Аркадий Островскиин дуунууд. 14.45 — «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. «Шинии үглөөдэр» (үнгэтэ). 15.30 — «Искусствын оюун бэлигтэн». СССР-эй арадай артист Б. Чирков (үнгэтэ). 16.15 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет» «КПСС-эй политикын гол шэглэл — арадай баян ажаһуудалай ургалта». 17.15 — «Спортлотогой тираж» (үнгэтэ). 17.25 — «Манай адрес — Советскэ Союз». 18.30 — «Время». 19.00—19.10 — Забһарлалга.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Табан жэлэй түгэсхэхы жэл». КПСС-эй областной комитедэй секретарь В. Г. Бирюковой үгэ хэлэлгэ. 19.30 — Шэнэ һонин.

«Орбита». 19.40 — «Бальна хатар гүйсэдхэгшэдэй Бүхэроссин конкурсын лауреадай концерт (үнгэтэ). 20.15 — «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. 21.00 — СССР-эй арадай артист Б. Чирков. 22.15 — Концерт. 22.35 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». 23.05 — «Спортлотогой» тираж. 23.15 — Хоккей. СССР—ЧССР.

ВАРШАВА

П. ЯРОШЕВИЧЭЙ ҮГЭ

ТАСС

Одер, Нейсе мүрэнүүдые Польшын сэрэгүүдэй подразделенинүүдтэй хамта Совет Армиин гаталһаар 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаһан баяр ёһолол Польшын Арадай Республикада болобо. ПОРП-ын ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ П. Ярошевич Одер мүрэнэй оршондохи Секерки хотодо үгэ хэлээ.

Польшын, совет сэрэгүүдэй шуһаяа адхаһан энэ түүхэтэ газарһаа Советскэ Союзай аха дүү арадуудта халуун амар мэндэ хүргэнэбди гэжэ П. Ярошевич мэдүүлбэ. Дайнай бүхы хүшэр бэрхэшээлые өөртөө даажа абан, Советскэ Союзай арадууд энэ дайнда илалта туйлажа, Европые сүлөөлһэн байгаа. Манай эрхэ сүлөөгэй түлөө, ниитын илалтын түлөө ами наһаяа хайрлангүй тэмсэжэ, Польшын газар дээрэ баатарай үхэлөөр унаһан 600 мянга гаран совет сэрэгшэдэй габьяае хэзээдэшье мартахагүйбди.

АГУУЕХЭ ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛ

БУРЯАД ҮНЭН газетын XXVI заншалта эстафетэ

БАЙГША ОНОЙ МАЙН 4-ДЭ БОЛОХО ЭСТАФЕТЭДЭ ЭДЭБХИТЭЙГЭЭР ХАБААДАЛСАЯ

1975

Хабарай нарата дулаахан үдэрнүүдэй нэгэндэ үнгэргэгдэдэг манай газетын заншалта XXVI эстафетэ байгша оной майн 4-дэ, амаралтын үдэр үнгэргэгдэхэнь. Олон зоной хабаадалгатай энэ урилдаан совет арадай фашис Германиие илаһаар 30 жэлэй ойн болон Хэблэлэй үдэртэ зорюулагдана.

Эстафетэдэ Улаан-Үдэ хотын, республикын зарим аймагуудай найман ба дунда һургуулинууд, тусхай мэргэжэлэй дунда, дээдэ болон техническэ мэргэжэл олгодог һургуулинууд, үйлэдбэриин коллективүүдэй команданууд оруулагдажа, манай газетын дамжуулгын кубогта, грамотада хүртэхын түлөө хоорондоо мүрысэхэ юм. Мүрысөөндэ хабаадаха дуратай коллективүүд захилаа республикын Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура, спортын комитедтэ апрелиин 28 болотор үгэхэ зэргэтэй. Тиимэ захил үгөөгүй коллективүүдэй командануud урилдаанда оруулагдахагүй.

Найман жэлэй һургуулинуудһаа эстафетэ дамжуулгын урилдаанда хабаадалсаха командануud тус бүридөө 11 хүбүүд, басагадһаа бүридүүлэгдэнхэй байха ёһотой. Бусад коллективүүдэй командануud тус бүридөө юһэн эрэшүүл, эхэнэрнүүдһээ бүридүүлэгдэнэ.

«Буряад үнэн» газетын шанда хүртэхын түлөө эмхидхэгдэдэг эстафетэ дамжуулгын урилдаанда гансахан Улаан-Үдэ хотын һургуулинуудай, үйлэдбэриин коллективүүдэй болон спортын һайн дуранай бүлгэмүүдэй командануud хабаадалсаха бэшэ, харин республикын алишье аймагһаа коллективүүд, һургуулинууд өөһэд өөһэдынгөө командануudые эльгээжэ болохо юм. Һүүлэй жэлнүүдтэ Кабанскын, Улаан-Үдын, Загарайн аймагуудһаа командануud заншалта энэ урилдаанда хабаадалсадаг болоо һэн. Тиин үнгэрэгшэ жэлдэ Улаан-Үдын аймагай Надеинскэ найман жэлэй һургуулиин басагадай, Улаан-Үдын дүрбэдэхи интернат һургуулиин хүбүүдэй командануud эрхимлэжэ, дамжуулгын кубогта хүртэһэн байна.

Хүнгэн хүлтэй, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй хурдан хүбүүд, басагад, эрэшүүл, эхэнэрнүүд хаба шадалаа харуулан урилдахань.

Мүнөө жэлэй эстафетын этап нимэ байха гэбэл: найман жэлэй һургуулинуудай командануudай урилдаха машрудууд — Соведүүдэй талмайһаа эхилээд, Ленинэй үйлсөөр пионернүүдэй сэсэрлиг хүрөөд, гэдэргээ бусажа, Соведүүдэй талмай дээрэ дүүрэхэ. Старт финиш хоёрой хоорондо эстафетэ дамжуулан абалсаха этап урилдаанай дүрим соо заагданхай.

Бусад командануudай урилдаха маршрудууд — Соведүүдэй талмай дээрэһээ эхилээд, Ленинэй, Ербановай, Коммунистическэ үйлсэнүүдээр үргэлжэлөөд, саашадаа Илалтын проспектээр, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ үйлсөөр баруун тээшээ — Ленинэй нэрэмжэтэ үйлсэ хүрэхэ. Тэндэһээ Ленинэй үйлсөөр хойшоо урилдаха болоно. Тэрэнь Соведүүдэй талмай хүрэжэ дүүрэхэ байна.

Манай газетын дамжуулгын шанда хүртэхын түлөө, үнгэргэгдэдэг заншалта урилдаанда жэл бүри мянга гаран спортсмен хабаадалсадаг юм. Мүнөө жэлэй урилдаанда бүришье һаа, спортивна олон коллектив хабаадалсажа, Улаан-Үдэ хотын спортдо дуратайшуулые урмашуулха бэзэ гэжэ һанагдана.

Байгша ондо үнгэргэгдэхэ энэ урилдаанда спортын һайн дуранай бүлгэмүүд хабаадалсахагүй болоно. Ушарынь хэлэхэдэ, эдэнэр майн 6-да Буряадай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ «А» классай футболистнууд — Улаан-Үдын «Сэлэнгэ», Шэтын «Локомотив» командануudай наадаха үедэ — таймуудай хоорондо эстафетэ үнгэргэгдэхөөр эмхидхэлэй комитет шиидхэһэн байна.

АГАФОНОВ ЭРХИМЛЭБЭ

Республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадын түрүүшын хахад дүүрэбэ. Мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, Нижне-Ангарскһаа ерэһэн мастерта кандидат И. Дмитриев һүүлэй хэдэн уулзалгануудые эрхим һайнаар үнгэргэһэн байба. Тиин долоодохи уулзалгын болоходо, Брылёвтой наадаһан байгаа. Тиихэдээ сагаанаар наадаһан нүхэрэйнгөө урдаһаа шанга добтолгонуудые хэжэ ороходоо, тэрэнээ торгоонгүй шүүжэ гараба.

Митыповтэй наадаһан Залкинд уулзалгын дүүрэхэ багта бэрсэ болохо хоёр хүбүүдээ урагшань түлхижэ ороходонь, нүгөөдэнь лаха аргагүй шүүгдэхэ байһанаа мэдэрээ. Бартанов Токуреновые, Маншеев Галдановые, Гонзолевский Ильиниие, Занданов Мироновые, Агафонов Жаркой гэгшые шүүһэн, Леонов Доржиев хоёр тэнсэһэн байна.

Наймадахи уулзалгын үнгэргэгдэхэдэ, сагаанаар наадаһан табан шатаршад илажа гараа. Жэшээнь, Залкинд Брылёвые, Маншеев Бартановые, Гонзолевский Леоновые, Доржиев Мироновые, Агафонов Зандановые шүүһэн байна. Зүгөөр сагаанаар наадаһан Николай Галданов бэрсынгээ урдахи хүбүүдые муугаар хамгаалһан дээрэһээ тэдэнээ миинтээр алдажархёо. Тиин Митыповынь удаадахи ябадалнуудтаа бүхы тооной бодонуудаа андалда андалдаһаар булюу байдалгай боложо, шухала очко өөртөө бэшүүлбэ. Түүхэнһөө ерэһэн Токуренов Жаркой гэгшые шүүхэдээ, түрүүшын нэгэ очкотой болобо. Дмитриевтэй наадаһан Ильин наадынай эхиндэ яһала эдэбхи үүсхэлтэйгээр тулалдажа ябаһан юм. Харин нүгөөдынгөө нэгэ ябадалаа хэдэн удаа дабтажа байгаад наадахадаа, тэнсэхэ баатай болоо.

Урда үдэрнүүдтэ наадагдаагүй партинуудай үнгэргэгдэхэдэ, Агафонов, Леонов, Токуренов гэгшэдые шүүһэн байна. Дмитриев Залкинд Токуренов хоёрые мүн лэ шүүбэ.

Үнгэргэгдөөд байһан чайман уулзалгын удаа 8-һаа 6,5 очкотой болоһон Владимир Агафонов эрхимлэжэ захалба. Дмитриев 7-һоо 5, Маншеев, Митыпов гэгшэд 8-һаа 5-5 очконуудтай болоһон байна. Шатаршад Залкинд, Бартанов, Брылёв, Ильин, Гонзолевский гэгшэд эдэнэрһээ хахад очкогоор гээгдэжэ ябана

В. МАМИЛОВ.

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02375. Заказ №